Türkiye ile Ukrayna Hükümeti Serbest Ticaret Anlaşması 9008

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 9008)

04.10.2024 Tarihli 32682 Mükerrer Sayılı Resmi Gazete

MİLLETLER ARASI ANDLAŞMA

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE UKRAYNA HÜKÜMETİ ARASINDA SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

Karar Sayısı: 9008

3 Şubat 2022 tarihinde Kiev'de imzalanan ve 7523 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının onaylanmasına, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2 nci ve 3 üncü maddeleri gereğince karar verilmiştir.

4 Ekim 2024

Recep Tayyip ERDOĞAN CUMHURBAŞKANI

DİBACE

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ukrayna Hükümeti (bundan böyle "Taraflar" olarak veya uygun olduğu yerlerde "Türkiye" ve "Ukrayna" diye adlandırılacaktır).

Ekonomik iş birliğinin ilerlemesine katkıda bulunmak ve karşılıklı ticaret değişiminin kapsamını arttırmak amacıyla, özellikle ekonomik iş birliği ve ticaret alanlarında dostane ilişkileri geliştirmek ve güçlendirmek isteğiyle:

Avrupa’daki iktisadi bütünleşme sürecine etkin olarak katılmak hususundaki niyetlerini teyit ederek ve bu süreci güçlendirmenin yollarını ve araçlarını araştırmak hususunda iş birliğinde bulunmaya hazır olduklarını teyit ederek;

“Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında Ortaklık Kuran Anlaşma”yı ve “Bir yanda Avrupa Birliği ile Üye Devletler ve diğer yanda Ukrayna Arasındaki Ortaklık Anlaşması”nı dikkate alarak;

Tarafların yanı sıra taraflar ile ana ticaret ortakları arasında gelişen iş birliğinden kazanılan deneyime saygı duyarak;

Ticaretlerinin uyumlu bir şekilde gelişmesini teşvik etmenin yanı sıra, Anlaşma kapsamında olmasalar bile, ortak ilgi alanlarında karşılıklı iş birliğini artırmak ve çeşitlendirmek, böylece eşitliğe, ayrımcılık yapmamaya, haklar ve yükümlülükler arasında dengeye dayalı bir çerçeve ve destekleyici bir ortam yaratmak amacıyla faaliyetler yürütmeye hazır olduklarını beyan ederek;

Karşılıklı ticaretin serbestleştirilmesi ve genişletilmesi yoluyla yaşam standartlarının artırılması, iktisadi büyüme ve istikrarın teşvik edilmesi, yeni istihdam imkânları yaratılması ve genel refahın iyileştirilmesi arzusuyla;

Tarafların çok taraflı ticaret sisteminin sürekli güçlendirilmesi hususundaki karşılıklı menfaatlerine atıfta bulunarak ve 1994 Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (bundan böyle “GATT 1994” olarak adlandırılacaktır) ile Dünya Ticaret Örgütü ’nün böyle “DTÖ” olarak adlandırılacaktır) kurallarının dış ticaret politikalarına temel teşkil ettiğini dikkate alarak;

Bu araçların hükümleri ve bunların özellikle serbest ticaret alanlarının kurulmasına ilişkin olanları çerçevesinde, Taraflar aralarındaki ticarette engellerin bu gayeyle tedrici olarak kaldırılmasını hedefleyen hükümleri belirlemek yönünde kararlı olarak;

Ticaretin kolaylaştırılmasının, maliyetleri azaltmak ve ticaret yapan kitlelere öngörülebilirlik sağlamak için verimli ve şeffaf usullerin teşvik edilmesindeki önemini kabul ederek;

Uluslararası ticarette şeffaflığın tüm paydaşlar lehine önemini vurgulayarak;

Bu amaçlar uyarınca, aşağıdaki Anlaşmayı (bundan böyle “işbu Anlaşma” olarak adlandıracaktır) akdetmeye kara vermişler:

BAŞLIK I

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ

Madde I.1

Amaçlar

Taraflar, işbu Anlaşma'ya ve DTÖ kurallarına uygun olarak bir serbest ticaret alanı tesis etmişlerdir.

İşbu Anlaşma'nın amaçları şunlardır:

a)Taraflar arasındaki iktisadi işbirliğini artırmak ve geliştirmek ile iki ülke halklarının yaşam standartlarım yükseltmek;

b)Taraflar arasındaki mal ticaretindeki zorlukları ve kısıtlamaları tedricen ortadan kaldırmak ve hizmet ticaretini devamlı olarak serbestleştirmek;

c)Taraflar arasındaki iktisadi ilişkilerin ahenkli şekilde gelişmesi karşılıklı ticaretin genişletilmesi yoluyla katkı sağlamak;

d)Ticaretteki engellerin ortadan kaldırılması suretiyle, dünya ticaretinin ahenkli şekilde gelişmesine ve genişlemesine katkıda bulunmak;

e)İkili ticareti teşvik etmek ve,

f)Taraflar arası ticarette adil rekabet koşulları sağlamak.

Madde I.2

Diğer Anlaşmalarla İlişkiler

Bu Anlaşma, Tarafların bölgesel veya alt bölgesel birlik ve kuruluşlara, çok taraflı anlaşmalara ve uluslararası kuruluşlara katılımlarından doğan yükümlülüklerine hiçbir şekilde halel getirmeyecektir.

Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra Taraflar arasında akdedilen anlaşmalardan doğan hak ve yükümlülükler, bu Anlaşmanın hükümlerinden etkilenmeyecektir.

Madde I.3

Gümrük Birliği ve Serbest Ticaret Alanları

İşbu Anlaşmada öngörülen ticaret düzenlemelerini değiştirme etkisine sahip olmadığı sürece, işbu Anlaşma gümrük birliklerinin, serbest ticaret bölgelerinin, sınır ticareti düzenlemelerinin ve diğer tercihli anlaşmaların sürdürülmesini veya kurulmasını engellemez.

Taraflardan biri, üçüncü bir taraf ile gümrük birliği oluşturması veya serbest ticaret anlaşması imzalaması halinde, diğer Tarafın talebi üzerine, talep eden taraf ile danışmalarda bulunmaya hazır olacaktır.

Madde I.4

Tanımlar

İş bu Anlaşmanın amaçları doğrultusunda, aksi belirtilmedikçe DTÖ tanımlan işbu Anlaşma için *mutatis mutandis* olarak geçerli olacaktır.

Anlaşma, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması anlamındadır;

gümrük idaresi veya gümrük idareleri:

(a) Türkiye için, Ticaret Bakanlığı veya halefi;

(b) Ukrayna için, Ukrayna Devlet Gümrük Servisi veya halefi anlamına gelir;

gümrük kıymeti, DTÖ Anlaşması Ek 1A`da yer alan GATT 1994'ün VII''nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma uyarınca belirlenen kıymet anlamına gelir;

gün, hafta sonları ve tatiller dâhil olmak üzere takvim günleri anlamındadır;

teşebbüs, şirketler, kayyım kurumları (tröstler), ortaklıklar, şahıs şirketleri, ortak girişimler ya da benzeri kuruluşlar da dâhil olmak üzere, kâr amacı güden veya gütmeyen özel şahıslar veya devlet mülkiyetindeki ya da kontrolündeki, geçerli yasalara göre oluşturulmuş veya organize edilmiş bir varlık anlamındadır;

Armonize Sistem (AS), Taraflarca kendi tarife kanunlarında kabul edildiği ve uygulandığı şekliyle, Genel Yorum Kuralları, Bölüm Notları, Fasıl Notları ve müteakip değişiklikler dahil Armonize Mal Tanımı ve Kodlama Sistemi anlamına gelir;

önlem, Taraflardan bitince, yasa, yönetmelik, kural, usul, karar, idari eylem, gereklilik, uygulama veya bir başka şekildeki alınan tedbirleri kapsamaktadır;

menşeli, Madde II.5 Menşe Kuralları'nda verilen anlama sahiptir;

kişi, aksi belirtilmedikçe gerçek veya tüzel kişileri kapsamaktadır;

ülke,

(a) Türkiye için: kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını, aynı zamanda, canlı veya cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla Türkiye'nin uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemen hak veya yetkilere sahip olduğu deniz alanlarını,

(b) Ukrayna için, yürürlükteki ulusal ve uluslararası hukuka göre yargı yetkisine, egemenlik hakkına sahip olduğu kara ülkesini iç sularını, karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını, münhasır ekonomik bölge ve karasularının ötesindeki kıta sahanlığını,

ifade eder;

İşbu Anlaşma, Ukrayna topraklarının ayrılmaz bir parçası olan, ancak Ukrayna üzerlerinde tam ve etkin bir kontrol elde edene kadar yabancı işgali altında kalan topraklar üzerinde geçerli olmayacaktır.

DGÖ, Dünya Gümrük Örgütü anlamındadır;

DTÖ Anlaşması, 15 Nisan 1994 tarihli Dünya Ticaret Örgütü`nü kuran Marakeş Anlaşmasıdır.

BAŞLIK II

MAL TİCARETİNDE PAZARA GİRİŞ

FASIL 1

ORTAK HÜKÜMLER

Madde II.1

İç Vergilendirme ve Düzenlemelere İlişkin Ulusal Muamele

Her bir Taraf, yorumlayıcı notları dâhil olmak üzere, GATT 1994'ün III`üncü Maddesi gereğince, diğer Tarafın mallarına ulusal muamele sağlayacaktır ve bu amaç doğrulmanda 4 GATT 1994'ün III`üncü Maddesi ve bunun yorumlayıcı notları *mutatis mutandis* olarak işbu Anlaşma kapsamına dâhil edilir ve işbu Anlaşma'nın bir parçası hâline getirilir.

Madde II.2

Amaç

Taraflar, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir geçiş dönemi dahilinde aralarındaki mal ticaretinin esaslı kısmını, işbu Anlaşmaya ve GATT 1994 un XXIV'üncü Maddesi'ne uygun olarak kademeli olarak serbestleştireceklerdir.

Madde II.3

Malların Sınıflandırılması ve Kıymetlendirilmesi

Taraflar arasındaki ticarette malların sınıflandırılması Armonize Mal Tanımı Sistemi'ne (bundan böyle "Armonize Sistem" veya "AS" olarak anılacaktır) uygun Tarafların ilgili tarife sisteminde belirtilen şekilde olacaktır.

Taraflar aralarında ticareti yapılan malların gümrük kıymetini GATT 1994'ün VII'nci Maddesine ve GATT 1994'ün VII'nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin DTÖ Anlaşması hükümlerine göre belirleyeceklerdir.

Madde II.4

Gümrük Vergisi

Gümrük vergisi her türlü ek vergi ve ek harç da dahil olmak üzere, malların ithalatı veya ihracatı ile bağlantılı olarak uygulanan her türlü vergi veya eş etkili harçları içerir, ancak aşağıdakileri kapsamamaktadır:

a)Madde II. 1`e uygun olarak uygulanan iç vergiler veya diğer harçlar;

b)Madde II.5'e uygun olarak uygulanan anti damping veya telafi edici vergiler; ve

c)Madde II.7'e uygun olarak uygulanan resim ve diğer harçlar

Madde II.5

Menşe Kuralları

İşbu Anlaşmama uygulanması amacıyla, daha sonrasında yapılabilecek tüm tadilatlarla birlikte, Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyonun (Konvansiyon) Lahika Ti ve Lahika H'sinin ilgili hükümleri, tatbik edilir ve bu vesile ile *mutatis mutandis* olarak işbu Anlaşmaya dahil edilir ve Anlaşma'nın bir parçası olarak kabul edilir.

Konvansiyonun Lahika I'i ve Lahika II'sinin ilgili hükümlerinde "ilgili anlaşma"ya yapılan bütün atıflar, "işbu Anlaşma" anlamına gelecek şekilde yorumlarıır.

Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon`a ilişkin revize kurallar uygulanıncaya kadar ve Bölgesel Konvansiyonun Lahika I'inin Madde 16`sının paragraf 5'i ve Madde 21`inin paragraf 3'üne halel gelmeksizin, kümülasyonun sadece EFTA Devletleri, Faroe Adaları, AB, Türkiye, Avrupa Birliği`nin İstikrar ve Ortaklık Süreci katılımcıları, Moldova Cumhuriyeti, Gürcistan ve Ukrayna'yı içermesi halinde, menşe ispatı bir EUR. 1 dolaşım belgesi veya bir menşe beyanı ile yapılabilir.

Dolaşım belgelerinin düzenlenmesine ilişkin hükümlere alternatif olarak Taraflar elektronik olarak düzenlenmiş EUR.1 dolaşım belgelerini kabul eder. İhracatçı ve ithalatçı Tarafın gümrük idareleri, elektronik olarak düzenlenen EUR.1 dolaşım belgelerinin resmi, gereklilikleri konusunda anlaşır.

İhracatçı Taraflardan her biri, elektronik EUR.1 dolaşım belgelerinin düzenlenmesinin hazır olma durumu ve bu uygulamaya ilişkin tüm teknik konular (elektronik sertifikanın düzenlenmesi, sunulması ve doğrulanması) hakkında işbu Anlaşmanın Ortak Komitesi`ni bilgilendirir.

İhracatçı ve ithalatçı Tarafların gümrük idarelerinin mutabık kalması halinde, dolaşım belgesinin elektronik olarak düzenlenmesi ve doğrulanması halinde, Konvansiyon'un Ek III (a)`sının 1'inci ve 2'nci paragrafları uygulanmayacaktır.

Konvansiyon'un Lahika I'inin Madde 32'sinde yer verilen kontrol süreçlerine ilişkin olarak, kontrol talebinde bulunan gümrük idareleri ile bu kontrolü gerçekleştirmekten sorumlu gümrük idareleri arasında çözülemeyen uyuşmazlıkların ortaya çıkması halinde bunlar,, işbu Anlaşma'nın VII.2 Maddesi'nde (Ortak Komite'nin Kurulması) yer alan Ortak Komite`ye sunulur.

Her durumda, ithalatçı ile ithalatçı ülke gümrük idareleri arasındaki uyuşmazlıkların çözümlenmesi söz konusu ülkenin mevzuatına göre yapılacaktır.

Ukrayna ya da Türkiye'nin Konvansiyondan çekilme niyetini, Konvansiyon'un Madde 9'una göre, Konvansiyon depozitörüne yazılı olarak bildirmesi halinde, Ukrayna ve Türkiye, işbu Anlaşmanın amaçları doğrultusunda menşe tespiti için yeni kuralların belirlenmesi dair ivedilikle Ortak Komite çerçevesinde müzakerelere başlar.

Karşılıklı olarak mutabık kalınan bu tür yeni menşe kurallarının yürürlüğe girmesine kadar, Taraflar, Konvansiyon'un Lahika I`i ve uygun olduğu hallerde sadece Taraflar arasında ikili kümülasyon kullanımına izin verecek şekilde Lahika II'sinde yer alan menşe kurallarım uygular.

Madde II.6

İthalat ve İhracat Kısıtlamaları

Tarafların ihracat ve ithalat kısıtlamalarına ilişkin hak ve yükümlülükleri burada işbu Anlaşma kapsamına dâhil edilmiş ve bir parçası haline getirilmiş olan GATT 1994'ün XI'inci maddesince düzenlenecektir.

Madde II.7

Ücretler ve Diğer Harçlar

Taraflardan her biri, GATT 1994'ün VIII`inci Maddesi ve yorumlayıcı notları uyarınca, ithalattan veya ihracattan alınan veya bunlarla ilgili olarak her ne özellikte olursa olsun ithalat ve ihracatta uygulanan tüm ücret ve harçların (GATT Madde III'ün 2. paragrafı uyarınca uygulanan gümrük vergileri, iç vergilere eş vergiler veya diğer iç harçlar ile dampinge karşı vergiler ve telafi edici

vergiler hariç olmak üzere), verilen hizmetin yaklaşık sınırlı tutarda olmasını ve yerli eşyaya dolaylı koruma sağlamamasını veya ithalat veya ihracatta mali amaçla uygulanan vergi niteliğinde olmamasını sağlayacaktır

Madde II.8

Tercihlerin Kullanımına İlişkin Veri Paylaşımı

İşbu Anlaşmanın işleyişini takip etmek ve tercihlerin kullanım oranlarını hesaplamak amacıyla, Taraflar, işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl sonra başlamak üzere diğer Tarafın talebi üzerine, ithalat istatistikleri değişiminde bulunacaklardır. Ortak Komite, bu veri değişiminin süreci ve kapsamını gözden geçirebilecektir.

İthalat istatistikleri değişimi, diğer Tarafın, işbu Anlaşma kapsamında tercihli vergi muamelesinden yararlananlar ile tercihli olmayan muameleye tabi mallarının ithalatının, tarife satırı düzeyinde değer ve uygun olduğu durumlarda miktarını da içerecek şekilde mevcut olan en son yıla ilişkin verileri kapsayacaktır.

Madde II.9

İhracat Sübvansiyonları ve Eş Etkili Önlemler

Bu Maddenin amaçları doğrultusunda, "ihracat sübvansiyonları" DTÖ'nün Tarım Anlaşması'nın Madde 1(e)`si ve bu Madde'nin tüm değişikliklerini içerecek şekilde verilen tanıma sahip olacaktır.

İşbu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte, hiçbir Taraf, diğer Tarafa iletilecek tarım ürünlerinde ihracat sübvansiyonu veya eş etkili diğer önlemleri devam ettirmeyecek, uygulamaya başlamayacak ve yeniden getirmeyecektir.

Madde II.10

Geçiş Serbestliği

Taraflar GATT 1994'ün V. Maddesi uyarınca, bir Tarafın ülkesi çıkışlı ve diğer Tarafın ülkesi üzerinden yapılan serbest geçiş trafiğini teminat altına alacaktır.

Madde II.11

Kamu İktisadi Teşebbüsleri

Tarafların kamu iktisadi teşebbüslerine ilişkin hakları ve yükümlülükleri, İşbu Anlaşma kapsamına dahil edilmiş ve işbu Anlaşma'nın bir parçası haline getirilmiş olan GATT 1994 Madde XVII ve GATT 1994'ün XVII'inci Maddesinin Yorumlanması üzerine Anlayış Metni ile düzenlenecektir.

FASIL 2

GÜMRÜK VERGİLERİNİN İNDİRİLMESİ VE/VEYA KALDIRILMASI

Madde II.12

Kapsam

İşbu Faslın hükümleri Armonize Sistemin 1 ila 97. Fasılları arasında yer alan Tarafların ülkesi menşeli mallara uygulanacaktır.

Ek I'de yer alan cetveller uyarınca, hariç tutulan ürünler ve tarife kotası kapsamı dışındaki ürünler bu Maddenin ilk paragrafının kapsamı dışında yer alacaktır. Türkiye 1/95 Sayılı AB-Türkiye Ortaklık Konseyi Kararı kapsamındaki sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerinde ilave gümrük vergisi uygulamamayı taahhüt eder.

Madde II.13

İthalatta Gümrük Vergileri

İşbu Anlaşma'da aksi belirtilmediği sürece, her bir Taraf diğer Taraf menşeli eşyaya uyguladığı gümrük vergisini Ek I'de yer alan Cetvel uyarınca indirecek ya da sıfırlayacaktır.

Paragraf 1'in altında belirlenen ardışık indirimlerin uygulanacağı ithalattaki temel gümrük vergisi oranlan Ek I'de yer alan Cetvellerde belirtilen 1 Ocak 2012 tarifinde uygulanan en çok kayrılan ülke (bundan böyle "MFN" olarak anılacaktır) gümrük vergisi oranlarıdır.

İşbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten sonra herhangi bir zamanda, Taraflardan biri ithalatta uygulanan MFN gümrük vergisini indirirse, söz konusu vergi oranının ilgili Tarafın Ek I'de yer alan Cetvel`ine göre hesaplanan gümrük vergisi oranından daha düşük olması halinde ve olduğu süre

boyunca, işbu Anlaşma ile kapsanan ticarette o vergi uygulanacaktır.

İşbu Maddenin 1. Paragrafı uyarınca hesaplanan azaltılmış vergiler ilk ondalık basamağa, veya spesifik vergilerde genel aritmetik ilkelerini kullanarak ikinci ondalık basamağa yuvarlanacaklar.

Ek I'de gösterildiği üzere, Taraflar işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile birlikte aralarındaki ticarette Türkiye veya Ukrayna menşeli ürünlerin ithalatından alınan gümrük vergilerine eş etkili tüm vergileri kaldıracaklar.

Madde II.14

İhracat Vergileri ve Eş Etkili Vergiler

Ek II'de aksi belirtilmediği sürece, her bir Taraf DTÖ'deki hak ve yükümlülükleri uyarınca, ihracatta gümrük vergisi, vergi veya eş etkili vergi uygulayabilecektir.

Madde 11.15

Tarife Kontenjanlarının İdaresi ve Uygulanması

Her bir Taraf tarife kontenjanlarını açıklayıcı notları da dahil olmak üzere GATT 1994'ün Madde XIII'ü uyanınca Ek I'de yer alan Cetveli'nde belirtildiği üzere uygulayacak ve idare edecektir.

İşbu Anlaşma'da aksi belirtilmediği sürece, her bir Taraf:

a)Tarife kontenjanlarına ilişkin idari usullerinin şeffaf olduğunu, kamuya açık hale getirildiğini, zamanlı, ayrımcı olmayan, pazar koşullarına yanıt verecek ve ticareti minimum düzeyde engelleyecek şekilde olduğunu;

b)Tarife kontenjanı idaresinin ticareti kolaylaştırıcı ve Tarafların onu tamamen kullanmasına imkan tanıyan bir şekilde yönetilmesine yönelik tüm çabanın sarf edildiğini;

c)Taraflardan Tarafların yasal ve idari gerekliliklerini yerine getiren herhangi bir kişinin, Tarafların tarife kontenjanlarını kullanmaya uygun olduğunu;

d)Tarife kontenjanının münhasıran hükümet otoriterlerince idare edildiğini ve bu idarenin başka bir kişiye verilmeyeceğini

teminat altına alır.

Birinci yılda, uygulanabilir yıllık miktarlar Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten, aynı yılın 31 Aralık tarihine kadar oransal olarak dağıtılır. İkinci yıldan itibaren ve devam eden her yıl, ilgili yıllık miktarlar her bir takvim yılında 1 Ocak'tan 31 Aralık'a kadar kullandırılacaktır.

Hiçbir Taraf, tarife kontenjanı altındaki kotanın dağıtımına ilişkin başvuruyu veya kotanın kullanımını bir ürünün tekrar ihracatı şartına tabii tutmayabilir.

Tarife kontenjanlarının idare edilmesi amacıyla, Taraflar, tarife kontenjanı altındaki ithalat hacminin hesaplanmasına sadece Revize Kyoto Sözleşmesi'nin Spesifik Ek B'sinde tanımlanan gümrük rejimi kapsamında Taraflara ithal edilen ürünleri dahil edecektir.

Taraflar, Revize Kyoto Sözleşmesi'nde tanımlanan diğer gümrük rejimleri kapsamında gümrük işlemlerine tabii tutulan ürünlerin, özellikle Revize Kyoto Sözleşmesi'nin Spesifik Ek F'sinde kapsamındakilerin, işbu Anlaşma altındaki tarife kontenjanı kullanımının hesaplanmasına dahil edilmemesi konusunda gerekli önlemleri alacaktır.

Her bir yıl boyunca, Tarafların idari otoriteleri, zamanlı ve devam eden bir şekilde, belirlenmiş kamuya açık internet adreslerinde idari usuller, kullanım oranlan ve işbu Anlaşma altında tesis edilen tarife kontenjanları için kalan kullanılabilir miktarları yayınlayacaktır.

BAŞLIK III

TİCARETLE İLGİLİ DİĞER KURALLAR

Madde III.1

Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri

Tarafların sağlık ve bitki sağlığı önlemlerine ilişkin hak ve yükümlülükleri, DTÖ Sağlık ve Bitki Sağlığı Anlaşmasına (bundan böyle "SPS Anlaşması" olarak adlandırılacaktır) göre belirlenir.

Taraflar, iletişimi ve bilgi alışverişini kolaylaştırmak için sağlık ve bitki sağlığı konusunda uzman kişilere ilişkin temas noktalarının adlarını ve iletişim bilgilerini birbirleriyle paylaşacaktır.

Madde III.2

Ticarette Teknik Engeller

Tarafların teknik düzenlemeler, standartlar ve uygunluk değerlendirmesine ilişkin hak ve yükümlülükleri, DTÖ Ticarette Teknik Engeller Anlaşmasına (bundan sonra “TTE Anlaşması” olarak ifade edilecektir) göre belirlenir.

Birinci paragraftaki hükümlere halel getirmeksizin, bir Tarafın diğer bir Tarafın TTE Anlaşmasına uygun olmayan ve ticarete engel teşkil edebilecek veya etmiş olan tedbirler aldığını düşünmesi halinde, Taraflar TTE Anlaşması ile uyumlu olan uygun bir çözüme yönelik danışmalarda bulunmak hususunda mutabık kalmışlardır.

Taraflar ticarette, teknik engellerin ortadan kaldırılması amacıyla, teknik düzenlemeler, standartlar, metroloji, uygunluk değerlendirmesi, akreditasyon ve piyasa gözetimi prosedürleri alanlarında Ortak Komite’de işbirliği yapacak ve bilgi değişiminde bulunacaktırlar.

Taraflardan her biri, diğer Tarafın talebi üzerine, teknik düzenlemeler, standartlar, teknik kurallar ya da benzeti tedbirler ile ilgili münferit durumlarda bilgi iletecektir.

Taraflardan her biri, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte, bu Maddenin uygulanması için bir irtibat noktası belirleyecek ve diğer Tarafa, ilgili görevlilere ilişkin bilgiler de dahil olmak üzere, iletişim bilgilerini bildirecektir.

AB-Ukrayna arasında Sanayi Ürünlerinin Uygunluk Değerlendirmesi ve Kabulüne İlişkin Anlaşma (ACAA) müzakerelerinin başlamasıyla eş zamanlı olarak. Taraflar AB- Ukrayna ACAA kapsamına Uygun olarak bir Karşılıklı Tanıma Anlaşması (MBA) müzakerelerini başlatacaklardır.

MADDE III.3

İkili Korunma Önlemleri

Anlaşma kapsamında tarifelerin indirilmesi veya kaldırılması sonucunda Taraflardan biri menşeli malların diğer Taraf ülkesine mutlak veya yerli üretime göre nispi olarak artan miktarda, ve diğer Tarafla benzer veya doğrudan rakip, mallar üreten yerli üreticileri üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi oluşturacak şartlarda ithal edilmesi durumunda, ithal eden Taraf, işbu Madde’nin 2. ile 10’uncu paragraflarına uygun olmak koşuluyla ve söz konusu zararın önlenmesini veya telafisini asgari ölçüde sağlamak amacıyla ikili önlemleri alabilecektir.

İkili korunma önlemleri yalnızca, DTÖ Korunma Önlemleri Anlaşmasının 3 ve 4'üncü Maddelerinde belirlenen usullere uygun olarak yürütülen soruşturma neticesinde, artan ithalatın ciddi zarara yol açtığı veya ciddi zarar tehdidi oluşturduğuna dair açık deliller tespit edilmesi üzerine alınabilecektir. Bu çerçevede, DTÖ Korunma Önlemleri Anlaşması. 3 ve 4'üncü Maddeleri, *mutatis mutandis* olarak işbu Anlaşma kapsamına dâhil edilmiş ve işbu Anlaşma'nın bir parçası haline getirilmiştir.

İşbu Madde gereği ikili korunma önlemi alma niyetinde olan Taraf, ivedilikle ve önlem alınmadan önce diğer Tarafa yazılı bildirimde bulunacakta. Söz konusu bildirim artan ithalatın neden olduğu ciddi zarar veya zarar tehdidi kanıtlarım, ilgili ürün ile ürüne uygulanması öngörülen önlemin biçimini, önlemin uygulama başlangıç tarihi ve tahmini uygulama süresini ve önlemin aşamalı olarak kaldırılmasına yönelik takvime dair bilgileri içermelidir.

İşbu Madde'nin 1'inci paragrafı kapsamı koşullar karşılanmışsa ithalatçı Taraf, söz konusu malın gümrük vergisi oranını aşağıdakilerin en düşüğünü aşmayacak şekilde arttırabilecektir.

a)önlemin alındığı tarihte eşyaya uygulanmakta olan MFN gümrük vergisi oranı ve

b)EK I'de belirtilen temel gümrük vergisi oranı.

İkili korunma önlemleri, iki yıllık süreyi aşmayacak şekilde alınmalıdır. Çok istisnai durumlarda, Ortak Komite tarafından gözden geçirildikten sonra, toplam azami üç yıllık bir süreye kadar önlem alınabilir. Daha önce böyle bir önleme tabi olan bir ürünün ithalatına ikili koruma önlemi uygulanmayacaktır.

Herhangi bir korunma önlemi 200 gün içerisinde sonlandırılmalıdır. Herhangi bir geçici korunma önleminin uygulama süresi, işbu Madde'nin 5'inci paragrafında belirtilen ikili korunma önlemi süresi ve uzatma süresinin parçası olacaktır. İşbu Madde'nin 2'inci paragrafı kapsamında yürütülen soruşturma neticesinde işbu Madde'nin 1'inci paragrafı koşulların karşılanmadığı tespit edilirse, gümrük tarifelerindeki artış sonucu toplanan, gelir, ivedilikle iade edilmelidir.

Ortak. Komite, konunun karşılıklı olarak kabul edilebilir bit çözümünü sağlamak adına, bildirim tarihinden itibaren 30 gün içinde, işbu Madde'nin 3'üncü paragrafında verilen bilgileri inceleyecektir. Karşılıklı olarak kabul edilebilir bir karara varılamaması durumunda, ithalatçı Taraf sorunu telafi etmek için işbu Madde'nin 4'üncü paragrafı uyarınca bir önlem alabilir ve karşılıklı

olarak üzerinde anlaşmaya varılan bir tazminatın olmaması durumunda, ürününe karşı önlem alınan Taraf telafi edici önlem alabilir. İkili korunma önlemi ve telafi edici eylemin seçiminde, işbu Anlaşma'nın işleyişini en az bozacak önleme öncelik verilmelidir. Telâfi edici önlem normalde, önemli ölçüde eşdeğer ticari etkiye sahip tavizlerin veya ikili korunma önlemi ile getirilen ilave gümrük vergisine eş düzeydeki tavizlerin askıya alınması olmalıdır. Telafi edici önlemi alan Taraf, önlemi yalnızca, önemli ölçüde eşdeğer ticari etkilerin telafisi için gerekli olan asgari süre boyunca ve yalnızca işbu Maddenin 4'üncü. paragrafı kapsamındaki ikili korunma önlemi uygulanırken uygulayabilecektir.

İkili koruma önleminin sonlandırılmasından sonra,, gümrük vergisi oranı, önlem öncesinde uygulanan gümrük vergisine döndürülecektir;

Kritik durumlarda, işbu Madde uyarınca, ikili bir korunma önleminin uygulanmasında gecikmenin telafisi zor olacak bir zarara, yol açacağı durumlarda, Taraflardan biri, ithalat artışı sonucu yerli sanayi üzerinde ciddi zarar veya zarar tehdidi bulunduğuna dair açık kanıtların ön tespitine istinaden, geçici bir ikili korunma önlemi alabilir. Böyle bir önlem almak niyetinde olan Taraf diğer Tarafı derhal bilgilendirecektir. Bildirim tarihinden itibaren 30 gün içinde, telafi edici önlem de dâhil olmak üzere işbu Madde'nin 2 ila 6'inci paragraflarında belirtilen prosedürler başlatılacaktır. Herhangi bir tazminat, geçici ikili korunma önleminin-ve ikili korunma erdeminin toplam uygulama süresi kapsamı kadar olacaktır.

İşbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği, tarihten itibaren beş yıl sonra Taraflar, Ortak Komite'de, aralarında ikili korunma önlemleri alınması imkanının sürdürülmesine gerek olup, olmadığını gözden geçireceklerdir. Taraflar, ilk gözden geçirmeden sonra, böyle bir olasılığı sürdürmeye karar verirlerse, bundan, sonra Ortak Komitede bu konunun iki yılda bir göden geçirilmesini sağlayacaklardır.

Soruşturma makamlarına sunulan belgeler, soruşturmayı yürüten Tarafın resmi dilinin yanı sıra, İngilizce dilinde olabilir.

Madde. III.4

Genel Korunma Önlemleri

Bir ürün, menşeine bakılmaksızın, mutlak veya yerli üretime göre artan miktarlarda ve benzer veya doğrudan rekabetçi ürünler üreten yerli sanayiye ciddi zarar verecek veya verme tehdidi oluşturacak koşullar altında ithal ediliyorsa, her bir Taraf, GATT 1994'ün XIX`uncu Maddesi ve DTÖ Korunma Önlemleri Anlaşmasına göre bu ürünlere korunma önlemleri uygulama hakkına sahiptir. Bu çerçevede, GATT 1994 XIX Maddesi ile DTÖ Korunma Önlemleri Anlaşması, *mutatis mutandis* olarak işbu Anlaşma kapsamına dâhil edilmiş ve işbu Anlaşma'nın bir parçası haline getirilmiştir.

Diğer Tarafın talep etmesi halinde ve/veya önemli bir menfaati olması kaydıyla, korunma önlemi uygulama niyetinde olan Taraf ivedilikle, korunma önlemi soruşturması açılmasıyla ilgili tüm bilgileri, soruşturmaya ilişkin ilk tespitleri ile nihai tespitlerine ilişkin bilgileri içeren *ad hoc* yazılı bildirimde bulunacaktır.

İşbu Maddenin amaçları doğrultusunda, bir Tarafın, mutlak hacim veya değer olarak ölçüldüğünde, en son üç yıllık zaman diliminde ithal edilen malların en büyük beş tedarikçisi arasında yer alması durumunda, önemli bir menfaate sahip olduğu kabul edilir.

Taraflardan hiçbiri:

a)Madde III.3 çerçevesinde alınan bir ikili korunma önlemini; ve

b)GATT 1994'ün XIX'uncu Maddesi ve Korunma Önlemleri Anlaşması kapsamında alınan bir korunma önlemini

aynı mal için eş zamanlı olarak uygulayamayacaktır.

Başlık VI altında yer alan Anlaşmazlıkların Halli işbu Madde'ye uygulanmamaktadır.

Madde III.5

Dampinge Karşı ve Telafi Edici Önlemler

Taraflar, dampinge karşı ve telafi edici önlemlerin GATT 1994'ün VI'ıncı Maddesi, GATT 1994'ün VI'ncı Maddesinin Uygulanmasına ilişkin DTÖ Anlaşması (DTÖ Anti-damping Anlaşması), Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Önlemlere İlişkin DTÖ Anlaşması ve anılan Anlaşmaların yerini alacak diğer Anlaşmaların hükümlerine tam uyumlu olarak uygulanması; adil ve şeffaf bir sisteme dayalı olmaları hususunda mutabık kalmışlardır.

Türkiye yürüteceği anti-damping soruşturmaları çerçevesinde, Ukrayna'nı Piyasa Ekonomisi Statüsü'nü teyit etmektedir.

Taraflar, herhangi bir geçici önlemin uygulanmasından hemen sonra ve nihai karar alınmadan önce, bu önlemleri uygulama kararının temelini oluşturan tüm temel bilgilerin ve değerlendirmelerin yeterli ayrıntıda açıklanmasını sağlayacaklardır. Açıklamalar yazılı olarak yapılmalı ve ilgili taraflara yorumlarla yanıt vermeleri için yeterli süre tanınmalıdır. Nihai açıklamanın ardından, ilgili taraflara bu yorumları yapmaları için en az on gün süre verilir. İlgili her bir tarafa, anti-damping soruşturması kapsamında görüşlerini ifade etme imkanı tanınacaktır.

Taraflardan birinin anti-damping vergisi uygulamaya karar vermesi halinde söz konusu verginin miktarı damping marjını aşmayacak ve daha düşük bir verginin yerli sanayiye verilen zararı ortadan kaldırmaya yeterli olması halinde, bu vergi damping marjından daha az olmalıdır.

Başlık VI altında yer alan Anlaşmazlıkların Halli işbu Madde'ye uygulanmamaktadır.

Madde III.6

Fikri Mülkiyet Hakları

Taraflar, iktisadi ve beşeri kalkınma, teknolojik yenilikçilik ve dijital ekonomideki teknoloji üreticileri ve kullanıcılarının ortak yararına yönelik teknoloji transferinin ve teknolojinin yayılmasının desteklenmesinde fikri mülkiyet haklarının korunması ve uygulanmasının önemini kabul ederler.

Taraflar, DTÖ'nün Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (bundan böyle "TRIPS Anlaşması" olarak anılacaktır) ve her ikisinin de taraf oldukları herhangi diğer çok taraflı fikri mülkiyet hakları anlaşmaları altında birbirileri nezdindeki mevcut haklarını ve yükümlülüklerini tekrar teyit ederler.

Bu Maddenin hiçbir hükmü, Taraflardan birinin aşağıdakileri önlemek için gerekli tedbirleri almasını, söz konusu tedbirler bu Anlaşma ile uyumlu oldukları müddetçe, engellemeyecektir:

a)fikri mülkiyet haklarının hak sahiplerince istismar edilmesi veya ticareti haksız kısıtlayan veya uluslararası teknoloji transferini olumsuz etkileyen yollara başvurulması, ve

b)fikri mülkiyet haklarının istismarından doğan rekabete aykırı uygulamalar.

Taraflar, diğer Tarafın ülke isimlerinin, tüketicileri ürünün menşei hakkında yanıltabilecek şekilde ticari kullanımının engellenmesi için ilgili taraflara yasal imkanlar sağlayacaklardır

Birinci fıkraya paralel olarak, Taraflar birbirleriyle işbirliği yapma hususunda, anlaşmışlardır. Söz konusu işbirliği, *inter alia* olarak aşağıdakileri kapsayabilir: `

a)irtibat noktalarının bildirilmesi;

b)fikri mülkiyet haklarının etkili tescilini güçlendirmek amacıyla, fikri mülkiyet hakları sistemlerine ilişkin bilgi değişimi;

c)Taraflar arasında karşılıklı belirlenebilecek diğer faaliyetler ve girişimler.

Madde III.7

Ticaretin Kolaylaştırılması

Türkiye Cumhuriyeti ve Ukrayna arasındaki ticareti kolaylaştırmak üzere, Taraflar:

a)DTÖ Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşmasındaki taahhütleri uyarınca, Taraflar, mümkün olan en büyük ölçüde ticarete ilişkin prosedürlerin basitleştirecek;

b)Tarafların uluslararası konvansiyonların uygulanması ve geliştirilmesine ve ticaretin kolaylaştırılmasına ilişkin tavsiyelere katılımlarını arttırmak amacıyla çok taraflı platformlarda Tarafların işbirliğini teşvik edecek; ve

c)Ortak Komite çerçevesinde ticaretin kolaylaştırılmasına ilişkin işbirliğinde bulunacaklardır.

Madde III.8

Gümrüklerde İşbirliği

Taraflar 27 Kasım 1996 tarihinde imzalanan “Gümrüklerde Karşılıklı Yardımlaşmaya İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ukrayna Hükümeti arasındaki Anlaşma” kapsamında gümrük konularında işbirliği yapmaya devam edecektir.

İşbu Maddenin 1. paragrafının ve meşru ticaret ve sınır ötesi suçlarla mücadelenin amaçları doğrultusunda,

a)Taraflar kendi yetkinlikleri ve iç hukuk ve düzenlemeleri çerçevesinde, gümrük yasalarının doğru uygulanmasını teminat altına almak hususunda, insiyatifleri veya talep üzerine birbirlerini destekleyeceklerdir,

b)Gümrük konularında yardım Tarafların yetkinlik sahibi tüm otoritelerine uygulanacaktır. Bu cezai konularda karşılıklı yardımlaşmaya ilişkin kurallara halel getirmeyecektir.

BAŞLIK IV

HİZMET TİCARETİ

Madde IV.1

Kapsam ve İçerik

Taraflar, DTÖ Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) kapsamındaki hak ve yükümlülüklerini tekrar teyit ederek, burada, hizmet ticaretinin kademeli serbestleştirilmesi için gerekli düzenlemeleri oluştururlar.

Bu Başlık Tarafların hizmet ticaretini etkileyen önlemlerine uygulanır.

Bu Başlık aşağıdakilere uygulanmaz:

a)havayolu taşımacılığı ile ilgili olarak, bir şekilde tanınmış olan trafik haklarını etkileyen önlemlere veya trafik haklarının kullanımı ile doğrudan ilgili hizmetleri etkileyen önlemlere aşağıdakileri etkileyen önlemler haricinde:

(i) hava aracı bakım ve onarım hizmetleri;

(ii) havayolu taşımacılığı hizmetlerinin satış ve pazarlanması;

(iii) bilgisayarlı rezervasyon sistemleri (CRS) hizmetleri;

(iv) yer hizmetleri; ve

(v) havalimanı yönetim hizmetleri.

b)deniz taşımacılığı hizmetlerinde ulusal kabotaj;

c)bir Tarafça veya onunla ilgili bir devlet teşekkülü tarafından sağlanan, hibeler, devlet destekli krediler, garantiler ve sigorta dâhil teşvikler. Taraflar, GATS'ın XV. Maddesi çerçevesinde mutabakata varılan disiplinleri dâhil etme bakış açısıyla, hizmet ticaretine ilişkin teşviklerle ilgili disiplinleri hususunu gözden geçireceklerdir.

d)kamu kurum ve kuruluşları tarafından, ticari amaçlı yeniden satış veya ticari amaçlı satış için hizmet sunumunda kullanma bakış açısıyla yapılmayan, kamusal amaçlar doğrultusunda yapılan kamu alımlarını düzenleyen kanunlar, yönetmelikler ve gereklilikler

e)Tarafların kendi sosyal güvenlik sistemleri.

Bu Başlık, her bir Tarafın ülkesinde devlet yetkisinde sunulan hizmetlere uygulanmaz.

Bu Başlık ile uyumlu olmak kaydıyla, her bir Taraf meşru politika amaçlarına ulaşmak amacıyla düzenleme yapma ve yeni düzenlemeler getirme hakkım saklı tutar.

Madde IV.2

GATS'tan Hükümlerin Dâhil Edilmesi

Bu Başlık'ın bir hükmü GATS'ın bir hükmünün dâhil edilmesi ve işbu Başlık'ın bir parçası olmasını sağlarsa, GATS hükmünde kullanılan terimlerin anlamı aşağıdaki gibi anlaşılacaktır:

a) "Üye" Taraf;

b) "Liste" Madde IV.15'te atıfta bulunulan ve Ek III'te yer alan Listesi; ve

c) "Taahhüt" Madde IV.15'te atıfta bulunulan Listedeki bir taahhüt.

Madde IV.3

Tanımlar

Bu Başlık'ın amaçları bakımından:

a) "hizmet ticareti'

i) bir Tarafın topraklarından diğer Tarafın topraklarına (mode 1);

(ii) bir Tarafın topraklarında diğer Tarafın hizmet tüketicisine (mode 2);

(iii) bir Tarafın hizmet sunucusunca diğer Tarafın topraklarında ticari varlık kurulması yolu ile (mode 3);

iv) bir Tarafın hizmet sunucusunca, o Tarafın gerçek kişilerinin varlığı yoluyla, diğer Tarafın topraklarında (mode 4);

hizmet sunumu olarak tanımlanır.

b)“hizmet” devlet yetkisinde sunulan hizmetler dışında kalan herhangi bir sektördeki herhangi bir hizmeti kapsar;

c)“devlet yetkisinde sunulan bir hizmet” ticari amaçlı olmayan, bir veya birden fazla hizmet sunucusu, ile rekabet halinde sunulmayan herhangi bir hizmeti ifade eder;

d)“hizmet sunumu” bir hizmetin üretim, dağıtım, pazarlama, satış ve teslimatını içerir;

e)“hizmet sunucusu” bir hizmeti sunan ya da sunmak isteyen herhangi bir kişiyi ifade eder;[1]

f)“hizmet tüketicisi” bur hizmeti alan, ya da kullanan herhangi bir kişiyi ifade eder;

g)bir hizmet “sektörü”:

(i) belirli bir taahhüde atıfla, bir Tarafın Taahhüt Listesinde belirtildiği halı ile, söz konusu hizmetin bir veya daha fazla veya tüm alt sektörlerini;

(ii) aksi halde, tüm alt sektörleri ile birlikte söz konusu hizmet sektörünün tamamını

ifade eder;

h) “diğer bir Taraktı hizmeti”

(i) diğer Tarafın topraklarından ya da topraklarında sunulan; ya da deniz taşımacılığı hizmetleri söz konusu ise, söz konusu Tarifin kanunlarına göre tescil edilmiş deniz araçları ile veya herhangi bir deniz aracının işletilmesi ve/veya tamamının yahut bir parçasının kullanımı yolu ile söz konusu Tarafın bir kişisi tarafından sunulan hizmeti.

(ii) söz konusu Tarafın hizmet sunucuları tarafından ticari varlık ya da gerçek kişilerin varlığı yolu ile sunulan hizmeti:

ifade eder;

i) “ticari varlık” hizmet sunumu amacıyla Taraflardan birinin topraklarında;

(i) bir tüzel kişiliğin, kurulması, (mevcut bir tüzel kişiliğin) satın alınması veya (mevcut bir tüzel kişiliğin) sürdürülmesi; veya

(ii) bir şube ya da temsilcilik bürosu oluşturulması, veya sürdürülmesi;

gibi yollar ile oluşturulan her türlü ticari ve mesleki kuruluşu ifade eder;

j)“kişi” bir Tarafın ya gerçek kişisi ya da tüzel kişisin ifade eder;

k)“bir Tarafın gerçek kişisi” kendi mevzuatları çerçevesinde Türkiye’nin veya Ukrayna’nın bir vatandaşını ifade eder;

l)“tüzel kişilik” yürürlükteki hukuk uyarınca usulüne uygun olarak kurulmuş veya diğer türlü teşkilatlanmış, kâr amacı güden ya da gütmeyen, özel ya da kamu kesimine ait şirket, tröst, ortaklık, ortak girişim, şahıs şirketi veya birliği de içeren, her çeşit yasal kuruluşu ifade eder;

m)“diğer bir Tarafın tüzel kişisi”:

(i) söz konusu Tarafın kanunlarına göre kurulmuş veya diğer türlü teşkilatlanmış olup, Taraflardan birinin ülkesinde esaslı ticari faaliyetlerde bulunan; ya da

(ii) bir hizmetin, ticari varlık yolu ile sunulması durumunda:

(a) söz konusu Tarafın gerçek kişileri; veya

(b) söz konusu Tarafın alt paragraf (i) altında tanımlanan tüzel kişileri;

tarafından sahip olunan veya kontrol edilen tüzel kişiyi ifade eder.

n)bir tüzel kişilik:

(i) sermaye ortaklığının yüzde 50’den fazlası bir Tarafın kişilerine ait ise söz konusu Tarafın kişilerince “sahip” olunur;

(ii) yöneticilerinin çoğunluğunu atama gücü veya faaliyetlerini kanunen yönetme gücü bir Tarafın kişilerine ait ise söz konusu Tarafın kişilerince “kontrol” edilir;

(iii) kontrol ettiği veya tarafından kontrol edildiği bir başka kişiye, veya hem kendisini hem de o ferdi kontrol eden bir diğer kişiye “bağlı”dır.

o)“önlem” kanun, düzenleme, kural, prosedür, karar, idari işlem ya da diğer herhangi bir şekilde bir Tarafça alınan her türlü önlemi ifade eder; :

p)“bir Tarafın önlemleri":

(i) merkezi, bölgesel veya yerel yönetim ve makamları; ve

(ii) merkezi, bölgesel veya yerel yönetim ve makamları tarafından yetki verilen, devlet idaresinin dışındaki organlar;

q)“Taraflarca alınan ve hizmet ticaretini etkileyen önlemler”.

(i) bir hizmetin satın alınması, ödenmesi veya kullanımına;

(ii) bir hizmetin sunumu ile bağlantılı olarak, Taraflarca kamunun geneline sunulması gerekli hizmetlere erişim ve bunların kullanımına;

(iii) diğer bir Tarafın topraklarında hizmet sunmak amacı ile Taraflardan birinin kişilerinin, ticari varlık olarak bulunma dahil, bulunmasına

ilişkin önlemleri içerir;

r)“bir hizmetin tekel sunucusu” bir Tarafın topraklarındaki ilgili piyasada, yetkilendirilerek veya resmen kurularak yahut fiilen söz konusu hizmetin tek sunucusu olan kamu ya da özel herhangi bir kişiyi ifade eder;

s)“dolaysız vergiler” sermayedeki değer artışından alınan vergiye ilaveten; mülkün devrinden doğan kazanç, gayrimenkul, miras ve hibe ile girişimler tarafından ödenen ücretlerin tamamı üzerinden alınan vergiler de dâhil olmak üzere, toplam gelir, toplam sermaye veya gelir ya da sermayenin unsurları üzerinden alınan bütün vergileri içerir;

t)GATS’ın Hava Taşımacılığı Hizmetleri Hakkında Eki’nin paragraf 6’sında yer alan tanımlar işbu Anlaşma’nın amaçları bakımından uygulanacaktır.

Madde IV.4

En Çok Kayrılan Ülke Muamelesi (MEN)

GATS'ın Madde VII'sine göre alınan önlemlere halel gelmeksizin ve Ek UT de yer alan MFN İstisnaları Listesinde belirtilenler haricinde, bir Taraf diğer bir Tarafın hizmetlerince hizmet sunucularına, derhal ve şartsız olarak, anlaşmaya Taraf olmayanların benzer hizmetlerine ve hizmet sunucularına uygulanandan daha az kayırıcı olmayacak şekilde muamele edecektir.

Taraflardan birinin imzalamış olduğu ve GATS'ın V'inci Maddesi veya V'inci tekrar Maddesi çerçevesinde bildirimi yapılan diğer anlaşmalarına göre sağlanan muamele, , paragraf I'e tabi olmayacaktır.

Bir Tarafın paragraf 2'de atıfta bulunulan türde bir anlaşmayı imzalaması durumunda, diğer Tarafın talebi üzerine, bahse konu Tarafa da, söz konusu anlaşmada tanınan hakların müzakeresi için yeterli fırsatı sunacaktır.

Tarafların, komşu ülkelere tanınan avantajlara ilişkin hak ve yükümlülükleri GATS'ın II. Madde'sinin 3. Paragrafı çerçevesinde yürütülecektir.

Madde IV.5

Pazara Giriş

Madde IV.3 (a)'da tanımlanan hizmet sunum şekilleri yolu ile pazara girişe ilişkin olarak, Taraflardan her biri diğer bir tarafın hizmetlerine ve hizmet sunucularına Ek III'teki Taahhüt Listesinde belirtilen ve mutabakata varılan kurallar, kısıtlar ve koşullardan daha az lehte olmayacak muamele uygulayacaktır.[2]

Pazara giriş ile ilgili taahhütlerin üstlenildiği sektörlerde, Ek III'teki Taahhüt Listesinde aksi belirtilmedikçe, bir Tarafın ülkesinin bütününde veya belirli bir alt coğrafi bölgesinde benimseyemeyeceği ya da sürdüremeyeceği önlemler, aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

a)hizmet sunucuların sayısına ilişkin sayısal kotalar, tekeller, münhasır hizmet sunucuları ya da ekonomik gereklilik testi şartları şeklindeki kısıtlamalar;

b)hizmet ile ilgili işlemlerin veya varlıkların toplam değerine ilişkin sayısal kotalar veya ekonomik gereklilik testi şartları şeklindeki kısıtlamalar;

c)hizmet faaliyetlerinin toplam sayısı üzerinde veya önceden belirlenmiş sayısal birimler cinsinden ifade edilen hizmet çıktısının toplam miktarı üzerinde kotalar veya ekonomik gereklilik

testi şartları şeklindeki kısıtlamalar;[3]

d)belirli bir hizmet sektöründe istihdam edilebilen veya bir hizmet sunucusunun istihdam edebileceği ve belirli bir hizmetin arzı için gerekli olan ve bu hizmet arzıyla doğrudan bağlantılı olan gerçek kişilerin toplam sayısı üzerinde sayısal kotalar veya gereklilik testi şartları şeklindeki kısıtlamalar;

e)bir hizmet sunucusunun hizmet sunabilmesi için belirli hukuki yapıları veya ortak girişim olmayı zorunlu tutan veya bu hususta kısıtlamalar getiren önlemler; ve

f)yabancı sermaye katılımıyla ilgili olarak azami oransal sermaye kısıtlan getiren ya da bireysel veya toplam yatırımın miktarını sınırlayan kısıtlamalar.

Madde IV.6

Milli Muamele

Ek III'te yer alan Taahhüt Listesinde kayda geçirilen sektörlerde, ve belirtilen tüm koşullar ve yeterlilik şartlarına tabi olmak kaydıyla, Taraflardan her biri, diğer bir Tarafın hizmetlerine ve hizmet sunucularına, hizmet sunumunu etkileyen tüm önlemlerle ilgili olarak, kendi benzer hizmetlerine ve hizmet sunucularına uyguladığından daha az lehte olmayacak muamele uygulayacaktır.[4]

Bir Taraf, paragraf l'de yer alan yükümlülüğü diğer bir tarafın hizmetlerine ve hizmet sunucularına, kendi hizmetleri ve hizmet sunucularına uyguladığına kıyasla ya resmi olarak birebir aynı muameleyi ya da resmi olarak farklı muameleyi uygulayarak yerine getirebilir.

Resmi olarak birebir aynı ya da farklı muamele, rekabet şartlarını bir Tarafın hizmetleri veya hizmet sunucuları için diğer tarafın benzer hizmetleri ve hizmet sağlayıcılarına kıyasla lehte değiştirdiği takdirde, daha az lehte sayılır.

Madde IV.7

İlave Taahhütler

İlave taahhütler, buraya dâhil edilen ve işbu Başlık`ın bir parçası haline getirilen GATS'ın XVIII'inci Maddesi çerçevesinde yürütülecektir.

Madde IV.8

Ulusal Düzenlemeler

Taahhüt üstlenilen sektörlerde, Taraflardan her biri, hizmet ticaretini etkileyen genel uygulamaya yönelik tüm önlemlerinin; makul, nesnel ve tarafsız bir şekilde idare edilmesini temin edecektir.

Bir hizmetin sunumu için bir Tarafça yetkilendirmenin gerektiği hallerde

a)ilgili Tarafın yetkili makamları:

i) talep edilen tüm belgelendirme dâhil, hizmetlerin sunumuyla ilgili başvuruların tamamlanması için gereken gereklilikleri; ve

ii) hizmetlerin sunumuna ilişkin bir başvuru hakkında tüm değerlendirme kriterleri ile bir karara varmak için normal şartlarda gerekli makul süreyi

kamunun erişimine açık hale getireceklerdir.

b)Başvuru sahibinin talebi üzerine, başvuruyu aldıktan sonra başvurunun eksiksiz kabul edilip başvuru sahibini bilgilendirecektir;

(ii) eksik bir başvuru olması durumunda başvurunun tamamlanması için gerekli ilave bilgiyi tespit edecek ve makul bir süre zarfında eksiklikleri tamamlamak için fırsat tanıyacaktır;

(iii) gereksiz bir gecikme olmadan, başvurunun durumu hakkında başvuru sahibine bildirim yapacaktır; ve

(iv) başarısız bir başvuru olması durumunda yetkilendirmenin reddedilme sebepleri hakkında yazılı bilgilendirme yapacaktır.

Taraflardan her birinin yetkili makamları, diğer Tarafın hizmet sunucularının hizmetlerin sunumuyla ilgili eksiksiz bir başvurusuna ilişkin, daha önceden yayımlanan makul bir süre zarfında idari bir karara varacak ve kararı anında başvuru sahibine bildirecektir. Konunun karmaşıklığına bağlı olarak, belirlenen zaman aralığınca bir karara varmanın mümkün olmadığı hallerde, bu süre uzatılabilir. Böyle bir durumda, yetkili makam, başvuru sahibine gereksiz bir gecikme olmaksızın bildirim yapacak ve somasında makul bir süre içerisinde karara varmaya çaba gösterecektir. Eksik başvuru olması durumunda, tüm belgelendirme yetkili makamlarca

temin edilene kadar belirlenen zaman aralığı uzatılabilir.

Taraflardan her biri, herhangi bir yetkilendirme ücretinin[5] yetkili makamlarca katlanılan maliyetlerle orantılı ve hizmet sunumunu kısıtlayıcı olmamasını temin edecektir.

Taahhüt üstlenilen sektörlerde, Taraflardan her biri, yeterlilik şartları ve prosedürleri ve teknik standartların ve yetki belgesi verme şartlarının, kamu politikası amaçlarına ulaşmak için hizmet sunumuna yönelik düzenleme yapma ve yeni düzenlemeler getirme hakkını tanıyarak, hizmet ticaretine gereksiz engeller oluşturmayacağını temin edecektir. Taraflardan her biri söz konusu Önlemlerin:

a)yetkinlik ve hizmet sunma kabiliyeti gibi nesnel ve şeffaf kriterlere dayanmasını;

b)hizmetin kalitesini temin etmek için gerekli olandan daha fazla yük getirmeyecek şekilde olmasını; veya

c)yetki belgesi verme prosedürleri söz konusu olduğunda, anılan prosedürlerin kendisinin hizmet sunumu önünde bir engel yaratacak şekilde olmamasını

temin edecektir.

a) Bu Maddenin 10. Paragrafında atıf yapılan disiplinlerin derç edilmesi süreci devam ederken, bir Tarafın taahhüt üstlendiği sektörlerde, o Taraf, yetkilendirme ve yeterlilik şartlarım ve teknik standartları, işbu Anlaşmada yer alan yükümlülüklerini boşa çıkarmak ya da seviyesini düşürmek üzere:

i)5 (a), (b) ve (c) alt paragraflarında belirtilen kriterlere uymayacak; ve

ii)bahse konu sektörlerde taahhüt üstlenilen dönemde o Taraftan makul olarak beklenmeyecek

şekilde uygulamayacaktır.

b) Bir Tarafın, bu Maddenin 6 (a) par agrafındaki yükümlülüğü yerine getirdiğini tespit etmek için, ilgili uluslararası örgütlerin[6]geliştirdiği ve söz konusu Tarafça uygulanan uluslararası standartlar dikkate alınacaktır.

Mesleki hizmetlere ilişkin taahhütlerin üstlenildiği sektörlerde, Taraflardan her biri diğer bir Tarafın meslek mensuplarının yetkinliklerini tahkik etmek için gerekli usulleri oluşturacaklardır.

Taraflardan her biri, uygulanabilir olduğu anda diğer bir Tarafın etkilenmiş bir hizmet sunucusunun talebine istinaden, hizmet ticaretini etkileyen idari kararların, hızlı bir şekilde gözden geçirilmesini ve gerektiği durumlarda, zararın telafisine yönelik uygun çözümler geliştirilmesini teminen, adli, tahkime ilişkin veya idari mahkemeler ya da usulleri tesis edecek veya bunların devamını sağlayacaktır. Bahse konu usuller, idari kararı veren yetkili makamdan bağımsız değil ise, söz konusu Taraf, usullerin bilfiil nesnel ve tarafsız bir gözden geçirmeye tabi olacağını temin edecektir.

Paragraf 8'de yer alan hükümler, bir Tarafın anayasal yapısı veya hukuki sisteminin doğası ile uygun olmayacak ise, bahse konu mahkemeleri veya usulleri tesis etmesi gerektiği şeklinde yorumlanamaz.

Taraflar, GATS'ın VI. (4) Maddesi çerçevesinde ulusal düzenlemelere ilişkin disiplinler hakkındaki müzakerelerin sonuçlarını, işbu Anlaşmaya derç etme bakış açısıyla birlikte gözden geçireceklerdir.

Madde IV.9

Karşılıklı Tanıma

İşbu Anlaşma'da yer alan hiçbir hüküm, bir Tarafın, ilgili faaliyetin yapıldığı sektör için kişilerin gerekli niteliklere ve/veya hizmetin sunulduğu ülkede gerçekleşen mesleki deneyime sahip olmasını talep etmesini engellemez.

Taraflar, özellikle mesleki hizmetlerde, hizmet sunucuların yetkilendirilmesi, lisanslandırılması, faaliyete geçirilmesi ve sertifikalandırılmasına yönelik her bir Tarafça uygulanan kriterlerin, hizmet sunucuları tarafından, tamamen ya da kısmen yerine getirilmesi amacıyla, karşılıklı tanımaya ilişkin Ortak Komite'ye tavsiyelerde bulunmak üzere kendi ülkelerindeki meslek kuruluşlarını teşvik ederler.

Bir önceki paragrafta atıf yapılan bir tavsiyenin alınması üzerine, Ortak Komite, tavsiyenin işbu Anlaşma ile uyumlu olup olmadığım tespit etme bakış açısıyla makul bir süre içinde tavsiyeyi değerlendirecektir.

2. Paragrafta atıf yapılan bir tavsiyenin, Paragraf 3'te belirtilen usule uygun olarak işbu Anlaşma ile uyumlu olduğunun tespit edilmesi ve Tarafların ilgili düzenlemeleri arasında asgari seviyede

benzeşme olması durumunda, Taraflar, söz konusu tavsiyeyi uygulama bakış açısıyla; gerekliliklerin, yeterliliklerin, lisansların ve diğer düzenlemelerin karşılıklı tanınmasına ilişkin bir anlaşmayı, yetkili makamları yoluyla müzakere edeceklerdir.

Bahse konu herhangi bir anlaşma, özellikle GATS'ın VII. Maddesi olmak üzere Anlaşmasının ilgili hükümleri ile uyumlu olacaktır.

Madde IV.10

Şeffaflık ve Gizli Bilginin Açıklanması

Tarafların, şeffaflığa ilişkin hak ve yükümlülükleri, buraya dâhil edilen ve işbu Başlık`ın bir parçası haline getirilen GATS'ın III. Maddesinin 1 ve 2. Paragrafları ile III. tekrar Maddesi çerçevesinde yürütülecektir.

Madde IV.11

Tekeller ve Münhasır Hizmet Sunucuları

Tarafların tekeller ve münhasır hizmet sunucularına ilişkin hak ve yükümlülükleri buraya dâhil edilen ve işbu Başlık'ın bir parçası haline getirilen GATS'm VII. Maddesinin 1, 2 ve 5. Paragrafları çerçevesinde yürütülecektir.

Madde IV.12

Ticari Teamüller

Tarafların ticari teamüllere ilişkin hak ve yükümlülükleri buraya dâhil edilen ve işbu Başık'ın bir parçası haline getirilen GATS'm IX. Maddesi çerçevesinde yürütülecektir.

Madde IV. 13

Ödemeler ve Transferler

Madde IV.14 ve bu Anlaşmanın ilgili diğer Maddeleri kapsamında öngörülen koşullar hariç olmak üzere, bir Taraf, diğer bir Taraf ile cari işlemleri için uluslararası transfer ve ödemelere kısıtlama uygulamayacaktır.

Madde IV.14 kapsamındaki ya da IMF’nin talebi ile olanlar hariç, sermaye hareketlerine yönelik taahhütlerine aykırı kısıtlamalar getirmemek kaydı ile işbu Fasılda yer alan hiç bir husus, Tarafların Uluslararası Para Fonu (bundan sonar IMF olarak anılacaktır) Anlaşması hükümleri kapsamındaki, söz konusu Anlaşmanın maddeleri ile uyumlu kambiyo uygulamaları dâhil, hak ve yükümlülüklerini etkilemeyecektir.

Madde IV.14

Ödemeler Dengesini Korumaya Yönelik Kısıtlamalar

Ciddi ödemeler dengesi ve dış mali güçlükler veya bunlarla ilgili tehditler karşısında, bir Taraf, taahhütler üstlendiği hizmet ticaretine, bu taahhütlerle ilgili işlemlerle bağlantılı olan, ödeme ve transferler de dâhil olmak üzere, kısıtlamalar getirebilir veya mevcut kısıtlamaları sürdürebilir. Ekonomik kalkınma veya ekonomik dönüşüm sürecinde olan bir Tarafın ödemeler dengesi üzerindeki hususi baskıların, diğer hususların yanında, ekonomik kalkınma veya ekonomik dönüşüm programının uygulanması için gerekli olan mali rezerv düzeyinin korunmasının sağlanması için, kısıtlama uygulanmasını gerektirebileceği kabul edilir.

Paragraf 1’e göre getirilen veya sürdürülen herhangi bir kısıtlayıcı önlem, ayrımcı olmayacak ve sınırlı süreli olacak ve ödemeler dengesi ve dış mali durumun iyileştirilmesi için gerekli olandan daha ileriye gitmeyecektir. Söz konu önlemler, GATS’ın XII. Maddesine uygun olacaktır. Söz konusu kısıtlayıcı önlemleri getiren veya sürdüren veya bu minvaldeki tüm değişiklikleri yapan Taraf, derhal Ortak Komite’ye bunları bildirecek ve en kısa sürede bunların kaldırılmasına yönelik bir takvimi sunacaktır.

Madde IV.15

Taahhüt Listeleri

Taraflardan her birinin üstlendiği taahhütler Ek III’te düzenlenecektir. Taahhüt listelerini ve MFN İstisnaları Listelerini içeren bu Ek Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olacaktır. Söz konusu taahhütlerin üstlenildiği sektörlerde, her bir Listede:

a)pazara girişe ilişkin kurallar, kısıtlar ve şartlar;

b)milli muameleye ilişkin şartlar ve yeterlilikler;

c)Madde IV.7 kapsamında üstlenilen ilave taahhütler;

d)uygun olduğu yerde, bu taahhütlerin yürürlüğe girme tarihi ile uygulanmasına ilişkin zaman dilimi.

yer alacaktır.

Madde IV.5 ve Madde IV.6'nın her ikisine de aykırı olan önlemler, Madde IV.5'e ilişkin sütunda kavda geçirilecektir. Bu durumda, söz konusu kayıt Madde IV.6'ya yönelik bir şart ve gereklilik olarak da kabul edilecektir.

Madde IV.16

Taahhüt Listelerinde Değişiklik Yapılması

Taraflar, bir Tarafın yazılı talebine istinaden, talep eden tarafın Taahhüt Listesinde yer alan bir taahhüdünü geri çekmesini veya taahhüdündeki herhangi bir değişikliği değerlendirmek üzere, danışmalarda bulunacaklardır. Danışmalar talepten itibaren üç ay içerisinde gerçekleştirilecektir. Söz konusu danışmalarda Taraflar, ticaret açısından, danışma öncesi duruma göre Taahhüt Listelerinde belirtilenden daha az lehte olmayacak şekilde, karşılıklı avantaj sunan taahhütlerin genel seviyesini korumayı amaçlayacaklardır. Taahhüt Listelerindeki değişiklikler, Madde IX.4 ve Madde IX.8'de düzenlenen usullere tabi olacaktır.

Madde IV. 17

Gözden Geçirme

Taraflar, aralarındaki hizmet ticaretini daha fazla serbestleştirmek amacıyla Taahhüt Listelerini ve MFN İstisnaları Listelerini her 3 yılda bir gözden geçirmeyi birbirlerine, taahhüt ederler. İlk gözden geçirme işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra 3 yılı geçmeyecek bir süre içerisinde yapılacaktır.

Madde IV. 18

Acil Korunma Önlemleri

Taraflar, ayrımcı olmama ilkesine dayanarak, GATS`ın acil korunma önlemleri sorusuna ilişkin X. Maddesine istinaden devam eden çok taraflı müzakerelerini not ederler. Bahse konu

müzakerelerin tamamlanması akabinde Taraflar, bahse konu müzakerelerin sonuçlarını işbu Anlaşma'ya dâhil etmek için, uygun değişiklikleri tartışmak amacıyla bir gözden geçirme yapacaklardır.

İşbu Maddenin 1. Paragrafında atıf yapılan çok taraflı müzakerelerin tamamlanmasından önce, işbu Anlaşmanın uygulanması, bir Tarafın bir hizmet sektörüne önemli bir olumsuz etkiye sebep olursa, etkilenen Taraf etkilenen sektöre ilişkin herhangi bir önlemi tartışmak amacıyla diğer Tarafla istişare talep edebilir. İstişareler, söz-konusu önemli olumsuz etkinin işbu Anlaşmanın uygulanmasından kaynaklanıp kaynaklanmadığını ve acil, korunma önlemlerinin tesisine yönelik usulleri tespit etmek üzere, Madde VII.2'de atıf yapılan Ortak Komite'de gerçekleşir. İşbu paragrafa istinaden alınan herhangi bir önlem ile ilgili, Taraflar karşılıklı mutabakata varacaklardır. Taraflar, hususi durumun koşullarım dikkate alacaklar ve bir önlem almaya yönelen Tarafa karşı anlayış göstereceklerdir.

Madde-IV.19

Menfaatlerin Reddi

Taraflardan biri işbu Anlaşmanın menfaatlerini:

a)bir hizmetin sunumuna, eğer o hizmetin taraf olmayan bir ülkenin sınırlarından veya sınırlarında sunulduğunu tespit ederse:

b)bir deniz taşımacılığı hizmetinin sunumu söz konusuysa, eğer hizmetin:

i)Taraf olmayan bir ülkenin kanunlarına göre sicil kaydı yapılmış bir deniz taşıtı ile: ve

ii)deniz taşıtının tamamen ya da bir kısmının Taraf olmayan bir ülkenin kişileri tarafından işletildiği ve/veya kullanıldığını ,

tespit ederse.

c)tüzel kişilik olan bir hizmet sunucusuna, eğer diğer Tarafın hizmet sunucusu olmadığım tespit ederse,

reddedebilir.

Madde IV.20

Ekler

Aşağıda belirtilen Ekler işbu Başlık'ın ayrılmaz bit parçasıdır.

- Ek III (Taahhüt Listeleri ve MEN İstisnaları Listeleri);
- Ek IV (Mali Hizmetler):
- Ek V (Taşımacılık ve Lojistik Hizmetleri):
- Ek VI (Gerçek Kişilerin Dolaşımı): ve
- Ek VII (Telekomünikasyon Hizmetleri)

BAŞLIK V

TİCARİ VARLIĞIN KOLAYLAŞTIRILMASI

Madde V.1

Amaçlar ve Kapsam

Bu Başlığın amacı, ticari varlık yoluyla gerçekleştirilen faaliyetleri kolaylaştırmak ve her bir Tarafın ülkesindeki iş yapma ortamını iyileştirmek amacıyla idari süreçlerin kolaylaştırılmasını sağlamaktır.

Bu Başlık, bir Tarafın ülkesindeki, diğer Tarafın bir kişisi tarafından ticari varlık yoluyla gerçekleştirilen faaliyetleri etkileyen önlemlere uygulanır.

Tarafların bu Başlık altındaki yükümlülükleri:

a)merkezi, bölgesel ya da yerel yönetimler ve merciler; ve

b)merkezi, bölgesel ya da yerel yönetimler ve merciler tarafından verilmiş yetkilerle hareket eden sivil toplum kuruluşları

tarafından alınan ve sürdürülen önlemlere uygulanacaktır.

Taraflar ulusal politika hedeflerine ulaşmak amacıyla bu Anlaşmadaki yükümlüklerine uygun şekilde düzenleme yapma ve yeni düzenleme getirme hakkım tanırlar.

Bu Başlık’tâki hiçbir husus pazara giriş hakkı oluşturacak şekilde yorumlanmayacaktır.

Bu Başlık kamu alımları ve imtiyaz sözleşmelerine uygulanmaz.

Bu Başlık’ın uygulanması her bir Tarafın kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde olacaktır.

Madde V.2

Tanımlar

Bu Başlık’ın amaçları bakımından;

a)“başvuru sahibi” ticari varlık yoluyla faaliyet gerçekleştiren ve diğer Tarafın ülkesinde başvurusunda bulunan bir Tarafın kişisini ifade eder;

b) “izin” gerekli şartlara uyumlu olduğunu kanıtlamak amacıyla dâhil olduğu idari süreçlerin sonucunda ticari varlık yoluyla faaliyette bulunma için verilen yetkilendirme iznini ifade eder;

c)“tüzel kişi” yürürlükteki hukuk uyarınca usulüne uygun olarak kurulmuş veya diğer türlü teşkilatlanmış, kâr amacı güden ya da gütmeyen, özel ya da kamu kesimine ait şirket, tröst, ortaklık, ortak girişim, şahıs şirketi veya birliği de içeren, her çeşit yasal kuruluşu ifade eder

d)“ticari varlık" ticari varlık yoluyla faaliyette bulunmak amacıyla Taraflardan birinin ülkesinde; bir tüzel kişiliğin kurulması, (mevcut bir tüzel kişiliğin) satın alınması veya (mevcut bir tüzel kişiliğin) sürdürülmesi veya bir tüzel kişilik açılması veya sürdürülmesi gibi yollarla oluşturulan her türlü ticari ve mesleki kuruluşu ifade eder;

e)“ticari varlık yoluyla faaliyette bulunan kişi” diğer Tarafın ülkesinde ticari varlık yoluyla kurulmak isteyen, halihazırda kurulan veya kurulmuş; bir Tarafın hukuku uyarınca o Tarafın vatandaşı olan bir gerçek kişiyi; ya da bir Tarafın tüzel kişisini ifade eder;

f)“ticari varlık yoluyla faaliyetler” hizmetler ve hizmet dışı sektörlerde, ticari varlığın kurulması, satın alınması, büyütülmesi, işletilmesi, yönetilmesi, sürdürülmesi (muhafaza edilmesi), kullanımı, tasarruf edilmesi, satışı veya başka türlü tasfiyesini ifade eder;

g)“karar” her bir Tarafın yetkili makamlarınca kendi mevzuatlarına uygun şekilde uygulanan, ticari varlık yoluyla faaliyette bulunma iznini verme veya reddetme kararını ifade eder.

Madde V.3

Şeffaflık ve Öngörülebilirlik

Her bir Taraf, uluslararası anlaşmalar da dâhil olmak üzere ticari varlığı etkileyen kanunlar, yönetmelikler, idari süreçler ve genel uygulamaya tabi diğer önlemlerin derhal yayımlanmasını veya ilgili kişiler ile diğer Tarafın bunları bilmelerine olanak sağlayacak şekilde erişime açılmasını sağlayacaktır.

Bir Tarafın ticari varlık yoluyla faaliyetler için izin gerektirmesi halinde, o Taraf, söz konusu iznin alınmasına, sürdürülmesine, değiştirilmesine ve yenilenmesine ilişkin şartlar ve idari süreçlere uyum sağlamak için gerekli bilgileri süratle yayınlayacak veya yazılı olarak kamuya açık hale getirecektir. Bu bilgiler, mümkün olan durumlarda, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdaki hususları içerecektir:

a)gerekli şartlar ve idari süreçler;

b)ilgili yetkili mercilerin iletişim bilgileri;

c)ücretler;

d)teknik standartlar;

e)başvurulara ilişkin kararların itiraz ve gözden geçirilmesi için gerekli işlemler;

f)lisans ve gerekliliklere ilişkin şartlar ve koşullara uyumun denetimi ve uygulanması için idari süreçler;

g)kamuoyunu dinleme ya da yorumlarına başvurma gibi yöntemlerle kamuoyu katılımı olanakları; ve

h)bir başvurunun incelenmesine ilişkin gösterge süreler.

Her bir Taraf bu Başlığın kapsamına giren konulara ilişkin teklif edilen kanun taslaklarının önceden elektronik formatta yayımlanmasını sağlayacaktır.

Her bir Taraf bu Başlığın kapsamına giren konulara ilişkin teklif edilen yönetmelik taslaklarının önceden elektronik formatta yayımlanmasını sağlamak için çaba gösterecektir.

Madde V.4

İdari Süreçler

Başvuruların Yapılması

Her bir Taraf, uygulanabilir olduğu ölçüde, izin şartlarının karşılandığının ortaya konması amacıyla yapılan her bir başvuru için başvuranın birden fazla merciye ulaşmasını gerektirmemek yönünde çaba gösterecektir.

Uygulanabilir olduğu ölçüde, her bir Tarafın yetkili mercileri, elektronik formatta yapılan başvurulan kağıt başvurularla aynı geçerlilik koşullarına tabi tutarak kabul edecektir.

Başvuru Süreleri

Her bir Tarafın yetkili mercileri, uygulanabilir olduğu ölçüde, bir başvuranın başvurusunu herhangi bir zamanda yapmasına izin verecektir. Başvuru için belirli zaman aralıkları bulunması halinde, bu süreler makul uzunlukta olacaktır.

Fotokopi Nüshaların Kabulü

Her bir Tarafın yetkili mercileri, belge asılları yerine onaylı fotokopi nüshalarım kabul edecektir.

Başvuruların Değerlendirilmesi

Bir Taraf, izin alınmasını şart koşması halinde, yetkili mercilerinin:

a)uygulanabilir olduğu ölçüde, başvurunun değerlendirilmesi için gösterge süreleri bildirmesini;

b)uygulanabilir olduğu ölçüde, o Tarafın kanun ve yönetmelikleri kapsamında değerlendirilmek üzere, bir başvurunun tamamlanıp tamamlanmadığım gereksiz gecikmeye mahal vermeksizin belirlemesini;

c)başvuranın talebi üzerine, başvurunun durumu hakkında gereksiz gecikmeye mahal vermeden, mümkünse elektronik formatta, bilgi vermesini;

d)ilgili Tarafın kanun ve yönetmelikleri kapsamında tamamlanmış kabul ettikleri bir başvuruyu mümkün olan en hızlı şekilde değerlendirmesini;

e) başvurana nihai kararını[7]yazılı olarak[8]gereksiz gecikmeye mahal vermeksizin bildirmesini;

sağlayacaktır.

Her bir Taraf, tüm gerekli şartların yerine getirilmesi üzerine iznin verilmesini ve izin verildikten sonra, izinde belirtilen şart ve koşullara uygun şekilde, gereksiz gecikme olmaksızın iznin geçerlilik kazanmasını sağlayacaktır.

Her bir Tarafın yetkili mercileri, eksik olduğunu değerlendirdikleri bir başvuruyu almalarından itibaren makul bir süre içinde, uygulanabilir olduğu ölçüde:

a)başvurana başvurusunun eksik olduğunun değerlendirildiğini bildirirler;

b)başvuruyu tamamlamak için gerekli ilave bilgileri belirtirler veya başvurunun neden eksik olarak değerlendirildiği hakkında başka yönlendirmede bulunurlar; ve

c)başvurana makul bir sürede başvurusunu tamamlama veya eğer uygunsa, yeni bir başvuru yapma olanağı sağlarlar.

Her bir Tarafın yetkili mercii, bir başvuruyu reddetmeleri halinde, mümkün olduğu ölçüde:

a)başvurunun ret sebepleri ile başvurunun yeniden sunulması için gerekli işlemler hakkında;

b)karara karşı mevcut olan gözden geçirme ve itiraz yollarına ilişkin süreler ve işlemler hakkında

başvuru sahibini yazılı olarak[9] bilgilendirirler.

Taraflar, sadece daha önce reddedilmiş bir başvuruyu gerekçe göstererek bir başvuru sahibinin başka bir başvuruda bulunmasını engellememelidirler.

Madde V.5

Ücretler

Her bir Taraf, izin ücretlerinin[10] bir önlemde belirtilen yetkiye dayanmasını, makul olmasını ve uygulanabilir olduğu ölçüde, ticari varlık yoluyla faaliyetlerin denetimine ilişkin ol ardamda dâhil olmak üzere, yetkili mercilerin masrafları ile orantılı olmasını sağlayacaktır.

Madde V.6

İtiraz ve Yeniden Değerlendirme

Her bir Taraf, ülkesinde ticari varlık yoluyla faaliyette bulunan ve hakkında yetkili merci tarafından bir karar alınan diğer Tarafın bir kişisinin, itiraza konu kararı veren ülkenin iç hukukunda belirtilen usullere uygun olacak şekilde, ülkesinde:

a)kararı veren yetkili merci nezdinde idari itirazda bulunma veya kararı veren yetkili merciden daha yüksek ya da ondan bağımsız bir yetkili merci nezdinde yeniden değerlendirme talebinde bulunma; ve/veya

b)karara karşı yargısal bir itiraz ya da temyiz başvurusunda bulunma hakkına sahip olmasını sağlayacaktır.

Her bir Taraf itiraz ve yeniden değerlendirme taleplerine ilişkin işlemlerin ayrımcı olmayan bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlarlar.

Madde V.7

Bağımsızlık ve Tarafsızlık

Her bir Taraf, yetkili mercilerinin uyguladığı işlemlerin ve aldıkları kararların tüm başvuranlara ilişkin olarak tarafsız olmasını sağlarlar.

Yetkili merciler, izin şartı bulunan ticari varlık yoluyla faaliyetlerde, bu faaliyetleri gerçekleştiren her türlü kişiden işlevsel olarak bağımsız olmalı ve bu kişilere karşı sorumlu olmamalıdırlar.

Madde V.8

Dijitalleşme ve Elektronik Yönetişim

Elektronik Belgeler

Taraflar bu Başlık'ın uygulanmasına ilişkin işlemlerin mümkün olan en yüksek seviyede dijitalleşmesinin sağlanması için çaba gösterecektir.

Bu Anlaşmanın amaçları dahilinde, Tarafların elektronik belgeler ve elektronik imzalar hakkındaki mevzuatına tabi olmak üzere, elektronik belgeler ve elektronik imzalar, kağıt belgeler ve ıslak imzalar ile aynı hukuki sonucu doğuracaktır.

Tek Temas Noktası

Her bir Taraf, ticari varlık yoluyla faaliyetlerle ilgili merciler veya düzenleyici kuruluşlarca talep edilen belgelerin sunulması için Tek Temas Noktası (TTN) kurmak amacıyla çaba gösterecektir.

TTN aracılığıyla yüklenen belgeler, bu belgelerin doğruluğunun sadece elektronik yöntemlerle belirlenemediği veya tasdik edilemediği durumlar haricinde, hiçbir merci veya düzenleyici kuruluş tarafından başka yöntemlerle talep edilmeyecektir.

TTN internet sitesi, ticari varlık yoluyla faaliyetlere ilişkin politikalar, kanunlar ve yönetmelikler hakkında bilgi sunacaktır.

TTN, Madde 3 (2)'de belirtilen bilgileri içerecektir.

TTN'ye ilişkin hükümler, uygulanabilir olduğu ölçüde, bu Başlık'ın yürürlüğe girmesinden itibaren 5 (beş) yıl içinde uygulanacaktır.

Madde V. 9

İş İnsanlarının Dolaşımı

Gerçek Kişilerin Dolaşımı Eki'nde yer alan hükümler, bir Tarafın iş insanlarını etkileyen önlemlerine uygulanır. Bu Maddenin amaçları bakımından "bir Tarafın iş insanları", diğer Tarafın ülkesinde ticari varlık yoluyla faaliyette bulunmak isteyen veya faaliyette bulunan bir Tarafın gerçek kişilerini ifade eder.

Madde V.10

Ticari Varlık Yoluyla Faaliyetlerin Kolaylaştırılması Çalışma Grubu

Ticari varlık yoluyla faaliyetlerin kolaylaştırılması için bu vesile ile bir Çalışma Grubu kurulmuştur.

Çalışma Grubu, Taraflara bu Başlık'ın uygulanmasına ilişkin ya da amaçlarının ilerlemesini sağlamak için her türlü konuyu gündeme getirmek olanağını sağlamak amacıyla, gerektiği hallerde, fakat en az yılda bir kez toplanacaktır.

Çalışma Grubunun sorumlulukları aşağıdaki gibi olacaktır:

a) bu Başlık'ın hükümlerinin uygulanmasını gözlemlemek;

b) ticari varlık yoluyla faaliyetlerin kolaylaştırılmasına ilişkin sorunları görüşmek

c) diğerlerinin yanı sıra fon transferi, personel hareketliliği ve lojistik konuları da içerebilecek olan işbirliği ve kolaylaştırma planları teklif etmek;

d)ticari varlık yoluyla faaliyetlerin kolaylaştırılmasında deneyim alışverişinde bulunmak;

e)ticari varlık yoluyla faaliyetlerde bulunan kişilerden ve uygun olduğunda diğer ilgili paydaşlardan belirli konularda görüş ve talepleri tartışmak; ve

f)uluslararası en iyi uygulamaları derlemek ve yaymak.

BAŞLIK VI

ELEKTRONİK TİCARET

Madde VI.1

Amaç

Taraflar, elektronik ticaretin sağladığı iktisadi büyüme ve ticaret fırsatlarını, kullanımına ve gelişmesine yönelik engellerden kaçınmanın önemini ve elektronik ticarete tüketici güvenini artıran önlemlere olan ihtiyacı tanıyarak, aralarındaki elektronik ticaretin gelişimini teşvik etmek için anlaşmışlardır.

Madde VI.2

Kapsam ve Tanımlar

Bu Başlık, bir Tarafça alınan veya sürdürülen elektronik yolla yapılan ticareti etkileyen önlemlere uygulanacaktır.

Bu Başlık'ın amaçları bakımından:

a)**"elektronik kimlik doğrulama"** bir ticari iletişimin veya işlemin tarafının kimliğini tasdik etme veya bir elektronik iletişimin bütünlüğünü sağlama süreci veya eylemi ifade eder;

b)"elektronik imza" bir elektronik belgeye ilişkin imzacıyı tespit etmek ve imzacının elektronik belgedeki bilgileri onayladığım göstermek için kullanılabilen, Tarafların ulusal mevzuatları dikkate alınarak bir elektronik belgeye eklenen veya elektronik belge ile mantıksal bağlantısı bulunan elektronik veriyi ifade eder;

c)“kişisel veri” belirli veya belirlenebilir bir bireyle ilgili her türlü bilgiyi ifade eder;

d)“istenmeyen ticari elektronik ileti” en azından elektronik posta ile olmak üzere telekomünikasyon hizmeti kullanılarak, alıcının rızası olmadan veya alıcının açıkça reddetmesine rağmen ticari amaçlarıyla bir elektronik adrese gönderilen bir elektronik iletiyi ve her bir Tarafın iç mevzuat ve düzenlemelerinin sağladığı ölçüde diğer ileti türlerini ifade eder.

Madde VI.3

Hizmetlerin Elektronik Yollarla Arzı

Taraflar, elektronik olarak gerçekleştirilen ya da ulaştırılan bir hizmetin sunulmasını etkileyen önlemlerin, Başlık IV’ün (Hizmet Ticareti) ilgili hükümlerinde kapsanan yükümlülüklere, Ek III’teki Taahhüt Listelerinde düzenlenen bu tür yükümlülüklere uygulanabilecek her türlü sınırlamalar, koşullar, yeterlilikler veya istisnalar da dâhil olmak üzere, tabi olduğunu teyit eder.

Madde VI.4

Kişisel Verilerin Korunması

Taraflar, elektronik ticaret kullanıcılarının kişisel verilerini korumanın iktisadi ve sosyal faydalarını ve bunun elektronik ticarette tüketici güvenini artırmaya katkısını tanır.

Bu amaçla, her bir Taraf elektronik ticaret kullanıcılarının kişisel verilerine koruma sağlayacak iç hukuk çerçevesini benimseyecek veya sürdüreceklerdir.

Taraflar, elektronik ticaret kullanıcılarına sağladıkları kişisel veri korumalarına ilişkin bilgiyi aşağıdakiler dahil, yayımlayacaktır:

(a) bireylerin ne şekilde çare arayabilecekleri; ve

(b) işletmelerin yasal gerekliliklere ne şekilde uyabilecekleri.

Madde VI.5

Elektronik Kimlik Doğrulama ve Elektronik İmzalar

Hukukunda aksi belirtilen haller hariç, bir Taraf, imzanın sadece elektronik formda olması sebebiyle, bir imzanın hukuki geçerliliğini reddetmeyecektir.

Hiçbir Taraf, elektronik kimlik doğrulama için:

a)elektronik işlemin taraflarını o işlem için uygun kimlik doğrulama metodlarını ortaklaşa kararlaştırmalarını engelleyecek; veya

b)tarafların elektronik işlemlerinin kimlik doğrulamayla ilgili olarak her türlü yasal gerekliliği karşıladığını yargı veya idari otoriteler önünde tesis etme fırsatım engelleyecek,

önlemleri almayacak veya sürdürmeyecektir.

Paragraf 2'ye halel getirmeksizin, bir Taraf, kimlik doğrulama metodunun belirli işlem kategorileri için belli performans standartlarını karşılamasını veya o Tarafın iç mevzuatıyla akredite edilmiş veya yetkilendirilmiş bir otorite tarafından tasdikli olmasını isteyebilir.

Madde VI.6

Çevrimiçi Tüketicinin Korunması

Taraflar, elektronik ticarette tüketicinin korunması için şeffaf ve etkili önlemler almanın ve sürdürmenin önemini tanır.

Taraflar, sınır ötesi elektronik ticaret ile ilgili faaliyetlerde tüketici haklarının korunmasını artırmak için birbirlerinin tüketici haklarını korumaya yetkili makamları arasındaki işbirliğinin önemini tanır.

Her bir Tarafın ulusal tüketici haklarını koruma makamları, müşterek sorunlara ilişkin uygun hallerde, elektronik ticarette tüketicinin korunmasıyla ilgili kendi hukukunu uygulama konusunda diğer Tarafınkilerle işbirliğinde bulunmaya gayret gösterecektir.

Madde VI.7

İstenmeyen Ticari Elektronik İletiler

Taraflardan her biri, istenmeyen ticari elektronik iletiler ile ilgili olarak:

a) istenmeyen ticari elektronik ileti sağlayıcıların bu tür mesajları alıcıların durdurabilmesini kolaylaştırmasını gerektiren; veya

b) alıcıların, ticari elektronik iletileri almak için, her bir Tarafın mevzuatına göre belirlenen açık rızasını gerektiren,

önlemleri alacak veya sürdüreceklerdir.

Her bir Taraf, bu Maddenin 1. paragrafına göre uygulanan önlemlere uymayan istenmeyen ticari elektronik ileti sağlayıcılarına karşı başvuru hakkı sağlayacaktır.

Madde VI.8

Düzenleme Konularında İşbirliği

Taraflar, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdaki hususlarda elektronik ticaretten kaynaklanan düzenleme konularında diyalogu sürdüreceklerdir:

a)kamuya verilen elektronik imza sertifikalarının tanınması ve sınır ötesi sertifikalandırma hizmetlerinin, sertifikaların karşılıklı tanınması anlaşmasının tamamlanması yolu dâhil, kolaylaştırılması;

b)kişisel bilgilerin iletimi veya saklanmasıyla ilgili ara hizmet sağlayıcıların sorumluluğu;

c)istenmeyen ticari elektronik iletilere ilişkin yaklaşım; ve

d)elektronik ticaretin gelişmesiyle ilgili diğer her türlü husus.

Diyalog, Tarafların bu konulardaki ilgili mevzuatı ve söz konusu mevzuatın uygulanması hakkında bilgi teatisini içerebilir.

BAŞLIK VII

REKABET

Madde VII.1

Teşebbüslere İlişkin Rekabet Kuralları ve Devlet Yardımları

Aşağıdaki hususlar, Taraflar arasındaki ticareti etkiledikleri ölçüde işbu Anlaşmama düzgün şekilde işleyişi ile bağdaşmamaktadır:

a) teşebbüsler arasındaki rekabetin önlenmesi, kısıtlanması veya bozulmasını hedefleyen veya etki itibariyle bu sonucu doğuran bütün anlaşmalar, teşebbüs birlikleri tarafından alınan kararlar ve teşebbüsler arasında uyumlaştırılmış eylemler;

b) bir veya birden fazla teşebbüsün Taraflardan birinin topraklarının tamamında veya önemli bir kısmında sahip oldukları hakim durumu kötüye kullanması;

c) belirli teşebbüsleri veya belirli malların üretimini kayırarak rekabeti bozan veya bozma tehlikesini doğuran herhangi bir devlet yardımı.

Her bir Taraf, devlet yardımları alanında şeffaflığı sağlayacaktır. Taraflardan birinin talebi üzerine, diğer Taraf, devlet yardımlarıyla ilgili özel münferit durumlar hakkında bilgi sağlayacaktır.

Taraflardan her biri, işbu Madde'nin 1'inci paragrafının (a) ve (b) alt paragraflarında belirtilen rekabete aykırı uygulamaları, uygun ve etkili gördüğü kararlar ve tedbirlerle kendi topraklarında önlemek için kendi ulusal mevzuatını kullanacaktır. Taraflardan her biri, rekabetin korunmasına yönelik tedbirler için sorumlu kuruluşunun düzgün işleyişini sağlayacaktır. Tarafların ilgili organlarının kolluk uygulamaları şeffaflık, doğruluk, ayrımcılık yapmama ve usule ilişkin tarafsızlık ilkelerine uygun olacaktır.

İşbu Madde'nin 1'inci paragrafının (c) altparagrafına aykırı uygulamalar söz konusu olduğunda, söz konu uygun önlemler, DTÖ/GATT 1994 hükümlerinin uygulandığı hallerde, sadece DTÖ/GATT 1994 ve onun himayesinde müzakere edilmiş olan Taraflar arasında geçerli bir başka uygun bir araç ile düzenlenen usullere ve şartlara uygun olarak kabul edilebilecektir.

İşbu Madde'nin 1`inci paragrafındaki hükümleri, bu hükümlerin uygulanması kanunen veya fiilen ifasını engellemediği sürece, kamu teşebbüslerinin ve Tarafların Özel veya münhasır haklar tanıdığı teşebbüslerin kendilerine verilen belirli kamu görevlerinden faaliyetlerine de uygulanacaktır.

İşbu Madde'nin 5'inci paragrafı, herhangi bir Tarafın bir kamu teşebbüsü kurmasını veya sürdürmesini, teşebbüslere özel veya münhasır haklar vermesini veya bu hakları sürdürmesini engelleyebileceği şeklinde yorumlanamaz.

İşbu Madde’nin 1 ve 5’inci paragraflarının, kamu teşebbüsleri için doğrudan bir yükümlülük getirdiği yorumlanmamalıdır.

Taraflar, işbu Madde’nin 1 ve 3’üncü paragraflarında belirtilen rekabete aykırı uygulamalara veya bunların ticaret üzerindeki olumsuz etkilerine son vermek amacıyla işbirliği ve istişarelerin önemini kabul ederler. Taraflar, söz konusu işbirliği ve istişareleri yetkili makamları aracılığıyla yürütebilirler. İşbirliği, Taraflar için mevcut olan ilgili bilgilerin değişimini içerecektir. Hiçbir Tarafın, kendi kanunlarına göre gizli olan bilgilerini paylaşması gerekmeyecektir.

Taraflardan biri tarafından, diğer Taraf ülkede bulunan bir teşebbüse karşı yürütülen rekabet soruşturmasında, soruşturmayı yürüten Taraf, diğer Taraftan, soruşturma ile ilgili resmi belgelerin bildiriminde işbirliği talep ederse, talepte bulunulan Taraf, talep edilen bildirimin kendi yetkili hükümet organları aracılığıyla vakitlice yerine getirilmesini sağlamak, için elinden gelen gayreti gösterecektir.

İşbu Madde’nin 8’inci paragrafı çerçevesindeki istişare hakkı hariç tutulmak üzere, hiçbir Taraf, işbu Madde kapsamında ortaya çıkacak bir anlaşmazlık için Başlık VI altında yer alan Anlaşmazlıkların Halli’ne başvuramayacaktır.

BAŞLIK VII

ANLAŞMAZLIKLARIN HALLİ

Madde VIII.1

Uygulama Alanı ve Kapsam

Bu Başlığın hükümleri, bu Anlaşma’da aksi öngörülmediği sürece, Taraflar arasında işbu Anlaşma`nın uygulanması ve yorumlanmasından doğan anlaşmazlıkların halli hususunda uygulanacaktır.

Bu Anlaşma ve DTÖ Anlaşmasından doğan herhangi bir konu ile ilgili anlaşmazlıklar, şikayetçi Tarafın takdirine göre her iki forumdan birinde çözülebilir. Bu vesileyle seçilen forum, diğeri hariç tutularak kullanılacaktır.

Paragrafta yer alan amaçlar doğrultusunda, DTÖ Anlaşması altında anlaşmazlıkların halli süreçleri DTÖ Anlaşması’nın Ek 2’si, Anlaşmazlıkların Halli Kural ve Usulleri Hakkında Mutabakat

Metni’nin 6. Maddesi (Panellerin Kurulması) uyarınca bir panel kurulması için Taraflardan birinin talepte bulunması ile başlatılmış sayılırken, bu Anlaşma altında anlaşmazlıkların halli süreçleri ise, bu Anlaşma’nın VIII.4. Maddesinin 1. paragrafına göre tahkim talep edilmesi üzerine başlatılmış sayılır.

DTÖ Anlaşması altında bir Taraf diğer Tarafa karşı anlaşmazlıkların halli süreçlerini başlatmadan önce, süreci başlatacak olan Taraf niyetini diğer Tarafa bildirecektir.

Madde VIII.2

İyi Niyet Görevi, Uzlaşma veya Arabuluculuk

İyi niyet görevi, uzlaşma ve arabuluculuk, Taraflar üzerinde mutabık kalırsa; gönüllülük esasına dayalı olarak başvurulan usullerdir. Bu usuller, bu Anlaşma altında Taraflar arasında anlaşmazlıkların halli usulünün herhangi bir aşamasında başlatılabilir, askıya alınabilir veya sonlandırılabilir. Bu usullere, bu Başlığa uygun olarak kurulmuş olan Tahkim Panelinin usulleri işletiliyorken devam edilebilir.

İyi niyet görevi, uzlaştırma veya arabuluculuğu ilgilendiren süreçler gizlidir ve bu anlaşma altında herhangi bir süreçte Tarafların haklarına halel getirmeyecektir.

Madde VIII.3

Danışmalar

Taraflar bu Anlaşmanın uygulanması ve yorumlanması hakkında her zaman anlaşmaya çabalayacaktır, ve bu Anlaşmadan doğan her türlü konuda karşılıklı olarak uzlaşılan bir çözüm elde etmek için danışmalar ve işbirliği yapmak suretiyle her türlü çabayı göstereceklerdir.

Bu Anlaşmaya aykırı olduğu değerlendirilen bir önlem veya diğer konuda bir Taraf diğer Taraf ile danışmalarda bulunmayı teklif edebilir. Teklif eden Taraf, yazılı bildirimini, şikâyet konusu önlemin tanımı, şikâyetin hukuksal dayanağını da gösterecek şekilde talebin sebeplerini belirtecek ve konunun incelenmesine olanak sağlayacak yeterli bilgiyi içermek suretiyle, diğer Tarafa iletecektir.

Kendisinden talepte bulunulan Taraf, talebin kendisine ulaşmasından itibaren 10 gün içerisinde talebe cevap verecektir. Danışmalar, danışma talebinde bulunan ve talebi alan Taraflarca aksi

kararlaştırılmadıkça Komite`de yapılacaktır.

Danışmalar, danışma talebinin ulaştığı tarihten itibaren 30 gün içinde başlayacaktır. Kolay bozulabilir mallar dahil olmak üzere acil konularda danışmalar, danışma talebin ulaştığı tarihten itibaren 15 gün içerisinde başlayacaktır.

Kendisinden talepte bulunulan Taraf, 10 gün içerisinde talebe cevap vermezse veya danışma talebini aldığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde, veya bozulabilir mallar dahil olmak üzere acil konularda 15 gün içerisinde danışmalara katılmazsa, danışma talebini yapan Taraf, bu Anlaşma'nın Madde VIII.4'ü uyarınca Tahkim Paneli kurulması talebinde bulunma hakkına sahiptir.

Anlaşmazlık tarafları, bu Anlaşma'nın uygulanmasını ve yorumlanmasını, söz konusu önlemin ya da diğer konunun nasıl etkilediğine dair tam incelemenin gerçekleştirilebilmesi için yeterli bilgiyi sağlayacaktır ve danışmalar esnasında paylaşılan tüm gizli veya şahsi bilgiye, bilgiyi sağlayan tarafın gösterdiği muameleye benzer şekilde davranılacaktır.

Danışmalar, herhangi bir uygun teknoloji aracının kullanımı da dahil olmak üzere, aksi Taraflarca kararlaştırılmadıkça, kendisine teklifte bulunulan Tarafın ülkesinde gerçekleştirilecektir.

Danışmalar, gizli olacaktır ve her iki Tarafın da ileriki süreçlerdeki haklarına halel getirmeyecektir.

Madde VIII.4

Tahkim Panelinin Kuruluşu

1) Şikâyet eden Taraf Tahkim Paneli kurulmasını yazılı olarak talep edebilir, eğer:

a)şikâyet edilen Taraf danışma talebine, bu Anlaşma'nın Madde VIII.3'ünde belirlenen takvim çerçevesine uygun şekilde cevap vermezse;

b)bu Anlaşma'nın Madde VIII.3`üne göre yapılan danışmalar gerçekleştirilmez veya şikayet edilen tarafa yapılan danışma talebinin ulaşmasını takiben 60 gün içinde, veya konunun kolay bozulabilir mallar da dahil acil konulara ilişkin olması durumunda 30 gün içinde, anlaşmazlığın çözümünde başarısız olunursa;

Şikayetçi Taraf, Tahkim Panelinin kurulmasına ilişkin talebini yazılı olarak, şikayetin sebebini, şikayet konusu olan belirli önlemi veya diğer konuları, bu Anlaşmanın ilgili hükümlerini işaret ederek şikayetin hukuki dayanağının ve şikayetin olgusal temelinin kısa bir özetini içerecek şekilde, şikayet edilene iletecektir.

Madde VIII.5

Tahkim Paneli Hakem Listesi

Taraflar, işbu Sözleşme'nin yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıllık süre içerisinde, hakem olarak görev almak üzere istekli ve ehil olan 15 kişiden oluşan bir hakem listesini belirleyecek ve muhafaza edecektir. Hakem listesinin belirlenmesi aşamasında, Taraflar, DTÖ tarafından belirlenmiş olan ve kamu görevlileri ile kamu sektörü dışında görev yapan kişilerden oluşan gösterge nitelikteki listeyi dikkate alabilecektir.

Her bir Taraf, hakem listesi için, 5 kişiye kadar olmak suretiyle isim belirleyecektir. Geriye kalan 5 isim konusunda Ortak Komite karar verecektir. Taraflar, görevlendirme listesinin muhafaza edilmesi bakımından gerekli olan adımları atmakla yükümlü olacak ve atamalar konusunda oy birliğini sağlamak amacıyla çaba gösterecektir. Herhangi bir Tarafın hakem listesinde yer alacak kişileri belirleyememesi durumunda, Taraflar yine de Tahkim Panelinin kurulmasını talep edebilecektir.

Söz konusu kişiler herhangi bir Tarafın vatandaşı olmayacak, herhangi bir Tarafın ülkesinde ikametgaha sahip olmayacak, herhangi bir Tarafça istihdam edilmiş olmayacak ve Tarafların dahil olduğu herhangi bir uyuşmazlığı herhangi bir sıfatla ele almış olmayacaktır.

Madde VIII.6

Tahkim Panelinin Oluşumu

Tahkim Paneli üç üyeden oluşacaktır.

Her bir Taraf, konunun tahkime sunulduğu tarihten itibaren 20 günlük süre içerisinde, Madde VIII.5 uyarınca belirlenen hakem listesinden bir üyeyi belirleyecektir.

Taraflarca belirlenen hakemler, konunun tahkime sunulduğu tarihten itibaren yirmi günlük süre içerisinde, Başkan olarak görev yapacak olan üçüncü hakemi belirleyecektir.

Tahkim Panelinin üyelerinden herhangi birinin işbu Madde'nin 1. ve 2. fıkrası uyarınca atanamaması durumunda, uyuşmazlığın herhangi bir tarafı, Tahkim Panelinin eksik kalan üyesinin/üyelerinin ilave 30 günlük süre içerisinde atanmasını/atanmalarını Lahey Daimi Tahkim Mahkemesi (PCA) Genel Sekreterliği'nden talep edebilecektir.

Fıkra 2 ve 3 hükümlerinin amaçları doğrultusunda, PCA Genel Sekreteri'nin herhangi bir Tarafın vatandaşı olması durumunda, gerekli atamaların yapılması herhangi bir Tarafın vatandaşı olmayan PCA Genel Sekreter Yardımcısı'ndan veya kıdem bakımından PCA Genel Sekreter Yardımcısı'ndan hemen sonra gelen yetkiliden talep edilecektir.

Tahkim Panelinin kuruluş tarihi Başkan'ın atandığı tarih olacaktır.

Tüm hakemler:

a)mutlak surette tarafsızlık, güvenilirlik ve sağlam muhakeme kabiliyetleri temelinde seçilecek ve

b)hukuk, uluslararası ticaret konularında veya işbu Sözleşme ile ilgili diğer konularda ya da uluslararası ticari sözleşmelerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümlenmesi hususunda uzmanlık bilgisine veya tecrübeye sahip olacaktır;

c)bağımsız olacak, münferit olarak görev yapacak ve söz konusu uyuşmazlıkla ilgili herhangi bir Taraf veya kuruluş ile bağlantılı olmayacak ya da bu nitelikteki herhangi bir Taraf veya kuruluştan talimat almayacaktır;

d)aynı konu ile ilgili olarak işbu Sözleşme kapsamında belirtilen herhangi bir alternatif uyuşmazlık çözüm sürecine dahil olmamış olacaktır.

Madde VIII.7

Görev Tanımı

Taraflarca, Tahkim Panelinin kurulması talebinin alınmasını takip eden 20 gün içerisinde aksi kararlaştırılmadığı sürece, Tahkim Panelinin görev tanımı şu şekilde olacaktır:

"İşbu Anlaşma`da yer alan ilgili hükümler ışığında, Madde VIII.4`e dayanılarak Tahkim Paneli kurulması talebinde atıfta bulunulan konuyu incelemek ve hukuksal ve maddi gerekçeler ve

nedenleriyle beraber, önlemin Anlaşma'ya uygun olup olmadığına dair belirlemelerde bulunmak ve anlaşmazlığın halli için yazılı bir rapor yayımlamak. Taraflar anlaşırsa, Tahkim Paneli anlaşmazlığın çözümü için tavsiyelerde bulunabilir."

Madde VIII.8

Tahkim Paneli Prosedürleri

Taraflarca aksi kararlaştırılmadığı sürece, Tahkim Paneli, işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden sonraki ilk toplantısında Ortak Komite tarafından kabul edilen usul kurallarını uygulayacaktır. Tahkim Paneli, Tarafların mutabakatı ile, Ortak Komite tarafından kabul edilen kurallara aykırı olmayan ek kuralları benimseyebilecektir.

Taraflar ile mutabık kalarak, Ortak Komite, PCA Genel Sekreterinden Tahkim Panelinin prosedür kurallarının organizasyona ilişkin hususlarını sağlamasını talep edebilir.

Tahkim Paneli, Tahkim Panelinin kurulması talebi kapsamında kendisine sunulan konuyu, devletler genel hukukunun yorum kuralları uyarınca yorumlanan işbu Anlaşma'nın ilgili hükümleri ışığında inceleyecektir.

Uyuşmazlık taraflarınca aksi kararlaştırılmadığı sürece, Tahkim Panelinin duruşmaları şikayet edilen Tarafın egemenlik alanında yapılacaktır. Tahkim süreçlerinde kullanılan dil İngilizce olacaktır. Taraflarca aksi kararlaştırılmadığı sürece, Tahkim Panelinin duruşmaları kamuya kapalı olarak gerçekleştirilecektir.

Tahkim Panelinin değerlendirmesine sunulan konulara ilişkin olarak, Tahkim Paneliyle tek taraflı iletişim gerçekleştirilemeyecektir.

Taraflara:

a)en az bir yazılı beyanda bulunma imkânı verilecektir.

b)Tahkim Panelinin duruşmalarına ve toplantılarına katılma olanağı sağlanacaktır;

Taraflar:

c)tüm bilgileri veya yazılı beyanları, Tahkim Paneli tarafından uyuşmazlığın diğer Tarafına sorulan sorulara ilişkin sözlü beyan ya da cevapların yazılı versiyonlarını, söz konusu bilgi veya yazılı

beyan ya da versiyonların Tahkim Paneline sunulması ile eşzamanlı olarak diğer Tarafa da iletecektir;

d)diğer Tarafça Tahkim Paneline sunulan ve söz konusu diğer Tarafça gizli olduğu belirtilen bilgileri gizli tutacaktır.

Tahkim Panelinin müzakereleri ve Tahkim Paneline sunulan belgeler gizli tutulacaktır.

Diğer Tarafın herhangi bir önleminin işbu Anlaşma'nın hükümlerine aykırı olduğunu iddia eden Taraf, söz konusu aykırılığı kanıtlamakla yükümlü olacaktır. Herhangi bir önlemin işbu Anlaşma kapsamındaki bir istisnaya tabi olduğunu iddia eden Taraf söz konusu istisnanın geçerli olduğunu kanıtlamakla yükümlü olacaktır.

Tahkim Panelinin Taraflar ile gereken şekilde istişare etmesi ve karşılıklı olarak mutabık kalınan çözümün geliştirilmesi için yeterli imkânları Taraflara sağlaması gerekmektedir.

Tahkim Paneli, Tahkim Paneli raporu da dahil olmak üzere, kararlarım oybirliği ile almayı amaçlayacaktır. Tahkim Panelinin oybirliğini sağlayamaması durumunda, Tahkim Paneli raporu da dahil olmak üzere, Tahkim Paneli kararlan oy çokluğu ile alınabilecektir. Üyeler, oybirliği sağlanamayan konularda münferit görüşlerini sunabilecektir. Talikim Paneli, çoğunluk veya azınlık görüşlerine katılan üyelerin hangi üyeler olduğunu açıklamayacaktır.

Herhangi bir Tarafın talebiyle veya kendi inisiyatifiyle ve Tarafların 10 gün içerisinde mutabık kalabileceği şart ve koşullara tabi olmak suretiyle, Tahkim Paneli, konunun belirli yönlerine ilişkin olarak bilgi kaynaklarından bilgi talep edebilecek ve görüş ya da tavsiyelerini almak üzere uzmanlara danışabilecektir. Tahkim Paneli, alınan tavsiye veya görüşlerin bir nüshasını ve yorumlarını sunma olanağını Taraflara temin edecektir.

6. Fıkra hükmüne bakılmaksızın, herhangi bir Taraf, uyuşmazlık hakkındaki görüşlerine ilişkin resmi açıklamalar yapabilir, ancak, diğer Tarafça Tahkim Paneline sunulan ve diğer Tarafça gizli olduğu belirtilen bilgi ve yazılı beyanlar gizli tutacaktır. Herhangi bir Tarafın gizli olduğu belirtilen bilgi veya yazılı beyanları sunması durumunda, söz konusu Taraf, diğer Tarafın talebini müteakiben 30 günlük süre içerisinde, söz konusu bilgi ya da yazılı beyanların kamuya açıklanabilecek nitelikteki gizli olmayan özetlerini temin edecektir.

Taraflar, tahkim işlemlerinin yürütülmesine ilişkin giderleri eşit olarak karşılayacaktır. Tahkim Panelinin kurulmasından önce, Taraflar, DTÖ teamüllerine uygun olacak veya iki taraflı ya da çok taraflı anlaşmalar kapsamındaki benzer uluslararası uyuşmazlık çözüm mekanizmalarının standartları temelinde belirlenecek biçimde hakemlere, ve varsa asistanlarına, ödenecek olan ücret ve giderler konusunda mutabakat sağlayacaktır. Hakemlere ödenecek olan tutarlar hakem ücretlerine uygulanması muhtemel vergi veya mükellefiyetleri kapsamayacaktır. Taraflar, söz konusu vergi ya da mükellefiyetleri ödemekle yükümlü olacaktır.

Madde VIII.9

Tahkim Paneli Raporları

Tahkim Panelinin raporu, Tarafların yokluğunda tanzim edilecektir. Tahkim Paneli, raporunu işbu Anlaşma'nın ilgili hükümleri ve Tarafların beyanları ve görüşleri temelinde hazırlayacak ve Tahkim Paneline sunulan ilgili diğer bilgileri de dikkate alabilecektir.

Genel kural itibariyle, Tahkim Paneli, tespit ve kararlarını içeren ön raporunu uyuşmazlık Taraflarına, Tahkim Panelinin kuruluş tarihinden itibaren en geç 90 günlük süre içerisinde sunacaktır. Hiçbir surette işbu tarihten itibaren 5 aylık süreyi aşmayacaktır.

Herhangi bir Taraf, Tahkim Panelinin ön raporuna ilişkin yazılı görüşlerini Tahkim Paneline, Tahkim Paneli tarafından belirlenebilecek olan sınırlar dahilinde sunabilecektir. Söz konusu görüşleri değerlendirmesini müteakiben, Tahkim Paneli, kendi inisiyatifiyle veya herhangi bir Tarafın talebi üzerine:

a)herhangi bir Tarafın görüşlerini talep edebilecek;

b)raporunu yeniden değerlendirebilecek; veya

c)uygun göreceği biçimde ilave bir inceleme yapabilecektir.

Tahkim Paneli, nihai raporunu uyuşmazlık taraflarına, Tahkim Paneli ön raporunun söz konusu taraflarca tebellüğ edilmesinden itibaren 30 günlük süre içerisinde sunacaktır.

Kolay bozulabilen mallar ile ilgili haller dahil olmak üzere acil durumlarda, Tahkim Paneli, ara raporunu ve nihai raporunu işbu Madde`nin 2. fıkrası kapsamında belirtilen sürelerin yansı kadar süre içerisinde yayınlamak amacıyla elinden gelen çabayı sarf edecektir. İşbu fıkranın amacı

doğrultusunda, Tahkim Paneli, her halükârda, ön raporunu 60 günlük süre içerisinde ve nihai raporunu ise 120 günlük süre içerisinde yayınlayacaktır. Tahkim Paneli, herhangi bir davanın acil nitelikte olup olmadığına, Tahkim Panelinin kuruluş tarihinden itibaren on günlük süre içerisinde karar verecektir.

Rapor, hem Tarafların beyan ve görüşlerini içeren açıklayıcı bölümü hem de Tahkim Panelinin tespit ve kararlarını kapsayacaktır. Tarafların mutabık kalması durumunda, Tahkim Paneli, raporu kapsamında uyuşmazlığın çözüme kavuşturulmasına ilişkin tavsiyelerde bulunabilecektir. Tahkim Panelinin tespit ve kararlan ile mevcut olabilecek tavsiyeleri, Tarafların işbu Anlaşma kapsamında düzenlenen hak ve yükümlülüklerini artırmayacak veya azaltmayacaktır.

Nihai rapor ve işbu Başlık kapsamında yer alan kararlar Taraflara iletilecektir.

Tahkim Panelinin işbu Başlığın herhangi bir hükmü kapsamındaki tespit ve kararları uyuşmazlık Tarafları bakımından nihai ve bağlayıcı olacaktır.

Tahkim Paneli Raporu, gizli bilgiler dışında ve Taraflar aksini kararlaştırmadıkça, bütünüyle kamuya açık olacaktır.

Madde VIII.10

Tahkim Sürecini Askıya Alınması veya Sonlandırılması

Uyuşmazlık Taraflarının mutabık kalması durumunda, Tahkim Paneli, herhangi bir zamanda, işlerini 12 aylık süreyi aşmayacak biçimde askıya alabilecektir. Bu tür bir askıya alma durumunda, Tahkim Panelinin işlerine ilişkin zaman dilimleri, sürecin askıya alındığı süre kadar uzatılacaktır. Tahkim Paneli sürecinin 12 aylık süreyi aşan bir süre için askıya alınması halinde, Uyuşmazlık Taraflar aksi şekilde anlaşmadıkça, Tahkim Panelinin uyuşmazlığı değerlendirme yetkisi düşecektir.

Şikayet eden Taraf, şikayetini, nihai raporun yayınlanmasından önceki herhangi bir zamanda geri alabilecektir. Bu tür bir geri alma, söz konusu şikayet eden Tarafın aynı konuya ilişkin olarak daha sonraki herhangi bir zamanda yeni bir şikayette bulunma hakkına halel getirmeyecektir.

Uyuşmazlık Tarafları, söz konusu Tahkim Paneli Başkanı`na müştereken bildirimde bulunmak suretiyle, işbu Anlaşma kapsamında kurulan herhangi bir Tahkim Panelinin işlemlerinin

sonlandırılması konusunda herhangi bir zamanda anlaşmaya varabilecektir.

Tahkim Paneli, sürecin nihai raporun yayınlanmasından önceki herhangi bir aşamasında, uyuşmazlık Taraflarının ilgili uyuşmazlığı dostane biçimde çözüme kavuşturmak üzere çaba sarf etmesini teklif edebilecektir.

Madde VIII.11

Nihai Raporun Uygulanması

İlgili Taraf, Tahkim Panelinin kararma derhal uyacaktır. Derhal uyum sağlamanın mümkün olmaması halinde, uyuşmazlık Tarafları, uyumun sağlanmasına ilişkin makul süre konusunda mutabakata varmak üzere çaba sarf edecektir. Söz konusu mutabakatın sağlanamaması durumunda, nihai raporun yayınlanma tarihinden itibaren 30 günlük süre içerisinde ve kolay bozulabilen mallar ile ilgili haller dahil olmak üzere acil durumlarda, nihai raporun yayınlanma talihinden itibaren 15 günlük süre içerisinde, uyuşmazlığın herhangi bir tarafı asıl Tahkim Panelinin makul sürenin uzunluğunu, davanın özel durumlarım dikkate almak suretiyle belirlemesini talep edebilecektir. Tahkim Panelinin kararının, ilgili talep tarihinden itibaren 30 günlük süre içerisinde ve kolay bozulabilen mallar ile ilgili haller dahil olmak üzere acil durumlarda ilgili talep tarihinden itibaren 15 günlük süre içerisinde verilmesi gerekmektedir.

Hakkında şikayette bulunulan uyuşmazlık tarafı, 1. fıkra uyarınca belirlenen makul sürenin sona ermesinden önce, Tahkim Panelinin kararına uygunluk sağlamak amacıyla uygulamaya koyduğu önleme ilişkin olarak diğer tarafa bildirimde bulunacak ve uyuşmazlığın diğer tarafının önlemi değerlendirmesine imkân verilmesi için yeterli olacak şekilde önlemin uyumu nasıl sağlayacağı hususunda diğer tarafa detaylı bir açıklama sunacaktır.

Tahkim Panelinin kararma uygunluk sağlayan bir önlemin mevcudiyeti veya söz konusu önlemin Tahkim Panelinin kararına uygunluğu hususunda bir anlaşmazlığın mevcut olması halinde, söz konusu uyuşmazlık, Madde VIII.12 uyarınca tazminat talep edilebilmesinden ya da menfaatlerin askıya alınabilmesinden önce Tahkim Paneli tarafından karara bağlanacaktır. Tahkim Panelinin kararı normal koşullarda 90 günlük süre içerisinde alınacaktır.

Madde VIII.12

Tazminat ve Menfaatlerin Askıya Alınması

Hakkında şikayette bulunulan Tarafın makul sürenin sona ermesinden önce uyum için aldığı önlemler ile ilgili bildirimde bulunmaması veya söz konusu bildirimi gerçekleştirmesinin mümkün olmadığım şikayet eden Tarafa bildirmesi halinde ya da Madde VIII.8`in 3. fıkrası uyarınca konunun sunulduğu Tahkim Panelinin, hakkında şikayette bulunulan Tarafın uygunsuzluk durumunu makul süre içerisinde ortadan kaldırmadığına karar vermesi durumunda, şikayet eden Tarafça talep edildiği takdirde, hakkında şikayette bulunulan Taraf karşılıklı olarak kabul edilebilir bir tazminat üzerinde mutabakat sağlamak amacıyla şikayet eden Taraf ile istişarelere başlayacaktır. Talep tarihinden itibaren 20 günlük süre içerisinde mutabakata Yanlamaması halinde, şikayet eden Taraf, işbu Anlaşma kapsamında sağlanan menfaatlerin uygulanmasını, sadece Tahkim Paneli tarafından işbu Anlaşma'ya aykırı olduğu tespit edilen önlem veya konudan etkilenen menfaatlere eşdeğer olacak şekilde, askıya alma hakkına sahip olacaktır.

Hangi menfaatlerin askıya alınacağının değerlendirilmesi aşamasında, şikayet eden Tarafın öncelikle, Madde VIII.9 uyarınca konunun sunulduğu Tahkim Panelinin işbu Anlaşma'ya aykırı olduğuna karar verdiği önlem veya konudan etkilenen sektör ya da sektörlerdeki menfaatlerin askıya alınmasını talep etmesi gerekmektedir. Aynı sektör veya sektörlerdeki menfaatlerin askıya alınmasının imkânsız ya da etkisiz olduğunu değerlendiren şikayet eden Taraf diğer sektörlerdeki menfaatleri askıya alabilecektir. Askıya alınacak olan sektörlerin seçilmesi kapsamında, şikayet eden Taraf işbu Anlaşma'nın uygulanmasını en az aksatan sektörleri göz önünde bulunduracaktır.

Şikayet eden Taraf, askıya alma işleminin yürürlüğe gireceği tarihten en az 30 gün öncesinde, askıya almak istediği menfaatler, söz konusu askıya alma işleminin gerekçeleri ve askıya alma işleminin başlangıç zamanı konusunda diğer tarafa bildirimde bulunacaktır. Söz konusu bildirimden itibaren 15 günlük süre içerisinde, hakkında şikayette bulunan Taraf, şikayet eden Tarafın askıya almak istediği menfaatlerin işbu Anlaşma'ya aykırı olduğu tespit edilen önlemden etkilenen menfaatlere eşdeğer nitelikte olup olmadığına ve teklif edilen, askıya alma işleminin 1. ve 2. fıkra hükümlerine uygun olup olmadığına karar vermesini asıl Tahkim Panelinden talep edebilecektir. Tahkim Panelinin kararı söz konusu talep tarihinden itibaren 45 günlük süre içerisinde verilecektir. Tahkim Panelinin kararını vermesine kadar olan süre içerisinde herhangi bir menfaat askıya alınmayacaktır.

Tazminat ve menfaatlerin askıya alınması geçici tedbir niteliğinde olacak ve söz konusu tedbirler şikayet eden Tarafça, sadece işbu Anlaşma'ya aykırı olduğu tespit edilen önlem veya konunun geri çekilmesine ya da işbu Anlaşma'ya uygun hale getirilmesine veya uyuşmazlık taraflarının uyuşmazlığı diğer bir şekilde çözüme kavuşturmalarına kadar olan süre içerisinde uygulanacaktır.

Uyuşmazlık taraflarından birinin talebi üzerine, asıl Tahkim Paneli, menfaatlerin askıya alınmasından sonra yürürlüğe konulan uygulama önlemlerinin nihai rapora uygunluğu konusunda karar verecek ve söz konusu karar ışığında, menfaatlerin askıya alınması işleminin sonlandırılmasının veya tadil edilmesinin gerekli olup olmadığı hususunu karara bağlayacaktır. Tahkim Panelinin kararı, söz konusu talep talihinden itibaren 30 günlük süre içerisinde verilecektir.

Madde VIII.13

Diğer Hükümler

Mümkün olması durumunda, Madde VIII.11 ve VIII.12 kapsamında belirtilen Tahkim Paneli, nihai raporu yayınlayan panelistlerden oluşacaktır. Asıl Tahkim Panelinin herhangi bir üyesinin müsait olmaması durumunda, söz konusu üyenin yerini alacak olan panelistin atanması asıl panelistin seçilmesine ilişkin prosedüre uygun şekilde gerçekleştirilecektir.

İşbu Bölüm kapsamında belirtilen süreler, ilgili Tarafların karşılıklı anlaşması ile tadil edilebilecektir.

BAŞLIK IX

ŞEFFAFLIK, KURUMSAL HÜKÜMLER, GENEL İSTİSNALAR VE NİHAİ HÜKÜMLER

Madde IX.1

Şeffaflık

Taraflar, yasalarını, yönetmeliklerini, yargı kararlarım, genel uygulamaya ilişkin idari kararlarını ve işbu Anlaşma'nın işleyişini etkileyebilecek ilgili uluslararası anlaşmalarını yayınlamak veya kamuya açık hale getirmelidirler.

Taraflar, özel sorulara ivedilikle cevap vermeli ve talep üzerine işbu Madde'nin 1'inci paragrafı kapsamı konularda birbiriyle bilgi paylaşmalıdırlar. Taraflar gizli bilgilerini paylaşmak zorunda değildir.

Madde IX.2

Genel İstisnalar ve Güvenlik İstisnaları

İşbu Anlaşma'nın amaçları doğrultusunda, GATT 1994 Madde XX ile Madde XXI'i ve mezkur Madde'lerin yorumlayıcı notları ve GATS Madde XIV ve Madde XIV (Tekrar), *mutatis mutandis* olarak işbu Anlaşma'ya dâhil edilmiş ve işbu Anlaşma'nın bir parçası haline getirilmiştir.

Madde IX.3

Ödemeler Dengesi Zorlukları

Taraflar, ödemeler dengesi amaçlarına yönelik kısıtlayıcı önlemler uygulanmasından kaçınmaya çalışacaklardır.

Ciddi ödemeler dengesi güçlükleri içinde olan veya bu durumun yakın tehdidi altında olan bir Taraf, GATT 1994 ve GATT 1994`ün Ödemeler Dengesi Hükümleri Hakkında Mutabakat Metni'nde belirlenen koşullara uygun, ayrımcı olmayacak ve ödemeler dengesi durumunu düzeltmek için gerekli olanın ötesine geçmeyecek şekilde, sınırlı bir süre için ticareti kısıtlayıcı önlemler alabilir.

İşbu Madde kapsamında bir önlemi uygulamaya koyan Taraf, diğer Tarafı bu konuda ivedilikle bilgilendirecektir.

Madde IX.4

Ortak Komitenin Kurulması

İşbu Anlaşma'nın düzgün ve etkin işleyişini teminen, bir Ortak Komite kurulmuştur.

Ortak Komite`nin amaçları:

a) işbu Anlaşma'da yer alan herhangi bir spesifik gözden geçirme Madde'si dikkate alınarak, işbu Anlaşma'daki kapsamlı gözden geçirme Madde`sine başvurulmasının yanı sıra, işbu Anlaşma'nın

hükümlerinin uygulanmasının kapsandı bir şekilde incelenmesi ve gözden geçirilmesi,

b)Taraflar arasındaki ticaret kısıtlayıcı önlemler ile ticaret önündeki engellerin daha da kaldırılmasına yönelik imkanların incelenmeye devam edilmesi,

c)işbu Anlaşma'nın daha çok geliştirilmesinin gözetilmesi,

d)işbu Anlaşma'nın yorumlanması ve uygulanması kapsamında ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümüne gayret gösterilmesi,

e)bir Tarafın, işbu Anlaşma'nın uygulanması sonucunda hizmet sektörlerinden birine önemli ölçüde olumsuz etki yapması neticesinde acil durum korunma önlemleri almayı talep etmesi halinde istişarelerde bulunulması, .

f)işbu Anlaşma'nın işleyişini bozabilecek herhangi bir durumun değerlendirilmesi

g)ikili yatırım ilişkilerinin iyileştirilmesine yönelik yolların aranması ve,

h)işbu Anlaşma'nın tadilatının değerlendirilmesi olarak belirlenmiştir.

Ortak Komite, Taraflardan birinin talebi üzerine gerekli olduğu zaman, ancak yılda en az bir kez, mutabık kalınan tarih ve yerde toplanacaktır.

Madde IX.5

Ortak Komite'nin Usulleri

Ortak Komite'nin kararları ve tavsiyeleri, Tarafların oybirliği ile alınacaktır.

Ortak Komiteye her iki Tarafın bakanları düzeyinde veya görevlendirdikleri temsilcileri tarafından başkanlık edilecek ve Ortak Komite, ilk toplantısında kendi çalışma usullerini belirleyecektir.

Ortak Komite, görevlerini yerine getirmesine yardımcı olmak için gerekli gördüğü alt komite ve çalışma gruplarını kurmaya karar verebilir.

Madde IX.6

Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi

Taraflar, işbu Anlaşma'nın amaçlarına ulaşılması ve işbu Anlaşma kapsamındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli bütün önlemleri alacaktır.

Madde IX.7

Ekler

İşbu Anlaşma'nın Ekleri onun ayrılmaz parçasını oluşturacaktır.

Madde IX.8

Tadilatlar

Anlaşma ve Eklerinde yapılacak tadilatlar, Tarafların işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi için Tarafların ulusal mevzuatında öngörülen tüm gerekliliklerin tamamlandığını tasdik ettikleri

Madde IX.9

Geçerlilik ve Çekilme

İşbu Anlaşma sınırsız bir süre için akdedilmiştir.

Taraflardan her biri, işbu Anlaşma'yı diğer Tarafa yazılı bildirimde bulunmak suretiyle sona erdirebilir. Sona erdirme, bildirimin diğer Tarafa ulaştığı tarihten sonraki yedinci ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Madde IX.10

Gözden Geçirme ve Sonraki Müzakereler

Taraflardan biri, işbu Anlaşma ile düzenlenen ilişkilerin burada yer almadan alanlara geliştirilmesinin Tarafların ekonomilerinin çıkarma uygun ve faydalı `olduğunu değerlendirdiğinde, diğer Tarafa gerekçeli bir talepte bulunacaktır.

Taraflar Anlaşma'nın yürürlüğe girişinden itibaren azami iki yıl sonra, Ortak Komiteyi bu talebi incelemek, işbu Anlaşma'nın var olan bölümlerinin değiştirilmesi ve güncellenmesi ve işbu Anlaşma'nın kapsamının ilave alanlara genişletilmesi ve uygun olduğunda Taraflara tavsiyede bulunması için talimatlandıracaktır. Müzakereler, mal ticareti, hizmet ticareti, sürdürülebilir

kalkınma, çevre, iklim değişikliği, işgücü, dijital ekonomi, küçük ve orta ölçekli teşebbüsler ve fikri mülkiyet alanlarını kapsayabilir, ancak bu alanlarla sınırlı olmamalıdır.

Madde IX.11

Yürürlüğe Giriş

İşbu Anlaşma, Tarafların Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi için ulusal mevzuatlarında öngörülen tüm gerekliliklerin tamamlandığım tasdik ettikleri yazılı bildirimleri teati ettikleri günü takip eden ikinci ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

BUNUN KANITI OLARAK, bu hususta usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş olan ve aşağıda imzaları bulunan tam yetkili temsilciler, işbu Anlaşma`yı imzalamışlardır.

İki bin yirmi iki yılı Şubat ayının üçüncü gününde, Kiev'de bütün metinler eşit derecede muteber olmak özere ikişer asıl olarak, her biri Türkçe. Ukraynaca ve İngilizce dillerinde olmak üzere üç metin düzenlenmiştir. Yorum farklılıkları olması halinde. İngilizce metin esas alınır.

EKI

VERGİLERİN KALDIRILMASI

Bir Tarafın diğer Taraf menşeli mallara uyguladığı bütün gümrük vergileri, işbu Ekte bulunan ilgili Tarafın Cetvelleri'nde aksi belirtilmedikçe, işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarih itibariyle sıfırlanacaktır.

İşbu Anlaşma'nın yürürlüğe girişi ile sıfırlanmayan gümrük vergilerinin her Tarafça sıfırlanmasına Madde 11.13 (İthalattaki Gümrük Vergileri) ile uyumlu olarak aşağıdaki aşamalandırma kategorileri uygulanacaktır:

a)**Kategori 2 -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "2" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç eşit aşamada kaldırılacak ve söz konusu eşya üçüncü yılın 1 Ocak gününden itibaren geçerli olacak şekilde her türlü gümrük vergisinden muaf olacaktır;

b)**Kategori 3 -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "3" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren

dört eşit aşamada kaldırılacak ve söz konusu eşya dördüncü yılın 1 Ocak gününden itibaren geçerli olacak şekilde her türlü gümrük vergisinden muaf olacaktır;

c)**Kategori 4 -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "4" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş eşit aşamada kaldırılacak ve söz konusu eşya beşinci yılın 1 Ocak gününden itibaren geçerli olacak şekilde her türlü gümrük vergisinden muaf olacaktır;

d)**Kategori 5 -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "5" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı eşit aşamada kaldırılacak ve söz konusu eşya altıncı yılın 1 Ocak gününden itibaren geçerli olacak şekilde her türlü gümrük vergisinden muaf olacaktır;

e)**Kategori 7 -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "7" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz eşit aşamada kaldırılacak ve söz konusu eşya sekizinci yılın 1 Ocak gününden itibaren geçerli olacak şekilde her türlü gümrük vergisinden muaf olacaktır;

f)**Kategori 10 -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "10" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbir eşit aşamada kaldırılacak ve söz konusu eşya onbirinci yılın 1 Ocak gününden itibaren geçerli olacak şekilde her türlü vergisinden muaf olacaktır;

g)**Kategori %8 İndirim** Taraflardan birinin Cetveli'nde "%8 İndirim" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte %8 indirilecek ve bu ürünlerde temel gümrük vergisi oranın %92'sinde kalacaktır;

h)**Kategori %15 İndirim -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "%15 İndirim" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte %15 indirilecek ve bu ürünlerde temel gümrük vergisi oranının %85'inde kalacaktır.

i)**Kategori %19 İndirim -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "%19 İndirim" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte %19 indirilecek ve bu ürünlerde temel gümrük vergisi oranının %81'inde kalacaktır.

j)**Kategori %20 İndirim -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "%20 İndirim" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte %20 indirilecek ve bu ürünlerde temel gümrük vergisi oranının %80'inde kalacaktır.

k)**Kategori %23 İndirim -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "%23 İndirim" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte %23 indirilecek ve bu ürünlerde temel gümrük vergisi oranının %77'sinde kalacaktır.

l)**Kategori %30 İndirim -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "%30 İndirim" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte %30 indirilecek ve bu ürünlerde temel gümrük vergisi oranının %70'inde kalacaktır.

m)**Kategori %50 İndirim -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "%50 İndirim" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte %50 indirilecek ve bu ürünlerde temel gümrük vergisi oranın %50'sinde kalacaktır;

n)**Kategori %75 İndirim -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "%75 İndirim" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte %75 indirilecek ve bu ürünlerde temel gümrük vergisi oranının %25'inde kalacaktır;

o)**Kategori 5 Yılda %20 İndirim -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "5 Yılda %20 İndirim" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergilerin %20'si ilki işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte, diğer beşi ise takip eden her yılın 1 Ocak tarihinde olacak şekilde 6 (altı) eşit aşamada indirilecektir;

p)**Kategori 5 Yılda %40 İndirim -** Taraflardan birinin Cetveli'nde kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergilerinin %40'ı ilki işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte, diğer beşi ise takip eden her yılın 1 Ocak tarihinde olacak şekilde 6 (altı) eşit aşamada indirilecektir;

p)**Kategori 2 Yılda %50 İndirim –** Taraflardan birinin Cetveli'nde "2 Yılda %50 İndirim" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergilerinin %50'si, ilki işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte, diğer ikisi ise takip eden her yılın 1 Ocak tarihinde olacak şekilde 3 (üç) eşit aşamada indirilecektir;

r)**Kategori 5 Yılda %50 İndirim** - Taraflardan birinin Cetveli'nde "5 Yılda %50 İndirim" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergilerinin %50'si, ilki işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte, diğer beşi ise takip eden her yılın 1 Ocak tarihinde olacak şekilde 6 (altı) eşit aşamada indirilecektir;

s)**Kategori TRQ -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "TRQ" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren her bir kalemde belirtildiği şekilde bir Tarife Kontenjanı kapsamında tavizlere tabii olacaktır. Bu kalemlerde tarife kontenjanının ötesinde ise en çok kayırdan ülke oranları uygulanacaktır;

t)**Kategori Hariç -** İşbu Anlaşmada "Hariç" kategorisinde yer alan kalemlerde gümrük vergilerine ilişkin olarak hiç bir yükümlülük uygulanmayacaktır.

u)**Kategori 0 + T2 EUR /100 kg / net -** Taraflardan birinin Cetveli'nde "0 + T2 EUR /100 kg / net" kategorisinde yer verilen kalemlerdeki menşeli eşya üzerindeki gümrük vergileri iki kısımdan oluşmaktadır; ad-valorem vergi %0, tarım payı ise T2 EURO/100 KG/NET'tir. T2 Türkiye'nin İthalat Rejimine eklenmiş ve süt yağı, süt proteini, nişasta/glikoz, sakkaroz/izoglukoz açısından içerik oranlarını dikkate alan bir birleşim tablosu ile hesaplanmaktadır.

Yukarıdakilerden bağımsız olarak, işbu Ek'in ve bir Tarafın Cetvelinin amaçları doğrultusunda, işbu Anlaşma takvim yılının son çeyreğinde yürürlüğe girerse, Paragraf 1 uyarınca vergilerin kaldırılması, indirilmesi veya tarife kotalarının uygulanması takip eden yılın 1 Ocak tarihinde başlayacaktır. Takip eden vergi indirimleri, eğer varsa, devam eden yılların 1 Ocak tarihinde gerçekleşecektir.

Ukrayna'nın Cetveli

(CETVEL AYRI BİR EK OLARAK TABLO A'DA YER ALMAKTADIR)

Türkiye'nin Cetveli

(CETVEL AYRI BİR EK OLARAK TABLO B'DE YER ALMAKTADIR)

Ek için:

https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/10/20241004M1-1.pdf

---

[1] Hizmetin doğrudan doğruya bir tüzel kişi tarafından değil, fakat şube veya irtibat bürosu gibi diğer ticari varlık türleri yoluyla sunulduğu veya sunulmak istendiği durumlarda, hizmet sunucusu (tüzel kişilik) bu tr bir ticari varlık yolu ile, işbu Fasıl altında hizmet sunuculara sağlanan muameleden yine de yararlanacaktır. Bu muamele hizmet sunan veya sunmak isteyen ticari varlığa da uygulanacak ve hizmetin sunulduğu veya sunulmak istediği ülke dışında yerleşik olan hizmet sunucusunun diğer birimlerine de uygulamaya gerek olmayacaktır.

[2] Eğer bir Taraf Madde IV.3 (a) (i) kapsamında belirtildiği şekilde gerçekleşen hizmet sunumuna ilişkin pazara giriş taahhüdü üstlendi ise ve sınır ötesi sermaye hareketi hizmetin asli bir parçasını oluşturuyor ise, bu takdirde söz konusu Taraf bahsi geçen sermaye hareketine izin vermeyi de taahhüt eder. Eğer bir Taraf, Madde IV.3 (a) (iii) kapsamında belirtildiği şekilde gerçekleşen hizmet sunumuna ilişkin pazara giriş taahhüdü üstlendi ise, bu takdirde söz konusu Taraf, ülkesine yapılacak ilgili sermaye transferlerine izin vermeyi de taahhüt eder.

[3] Bu alt paragraf, bir Tarafın hizmet sunumu için girdileri kısıtlamasına ilişkin önlemlerini kapsamaz.

[4] İşbu madde kapsamında üstlenilen taahhütler, herhangi bir Tarafın ilgili hizmet veya hizmet sunucularının yabancı karakterinden doğan rekabete ilişkin dezavantajların telafi etmesini gerektireceği şekilde yorumlanamaz.

[5] Yetkilendirme ücretleri açık artırma ihale veya diğer ayrımcı olmayan imtiyaz ihaleleri yöntemlerine ödemeleri, veya evrensel hizmet sunumuna yönelik katkıları içermez.

[6] “İlgili uluslararası öğütler” terimi üyeliği en azından tüm Tarafların ilgili organlarına açık olan uluslararası organları ifade eder.

[7] Yetkili makamlar, yayımlanmış bir önlem çerçevesinde başvurunun iletilmesinden belirli bir süre sonra yanıt verilmemiş olmasının başvurunun kabulü ya da reddini ifade ettiğini bildirmek dâhil bu gerekliliği başvuru sahibini önceden yazılı bildirerek yerine getirebilirler.

[8] “Yazılı” elektronik formatı da içerir.

[9] “Yazılı” elektronik formatı içerir.

[10] Bu paragrafların amaçları bakımından, ücretler açık artırma,, ihale veya diğer ayrımcı olmayan imtiyaz ihaleleri yöntemlerine ödemeleri, veya kıt kaynakların kullanım için olan lisans

ücretlerinin veya evrensel hizmet sunumuna yönelik zorunlu katkıları içermez

Resmi Gazete İçin Tıklayınız. **Mevzuatlara Dönmek İçin Tıklayınız.**